

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□□□□

Kmečke posojilnice in hranilnice.

II.

Dalje.

Ko ta propagator, imenujmo ga ustanovitelja, pridobi nekaj razumnih, uglednih, previdnih in zanesljivih posestnikov, kateri bi bili voljni prevzeti odborniška mesta bodoče kmečke hranilnice in posojilnice, tedaj se je treba nekoliko poučiti o ustanovitvi in vodstvu. Napredek vsakega novega zavoda je odvisen največ od podjetnosti, razumnosti in praktične zmožnosti onih ljudi, kateri vodijo taistega in mu stojijo na čelu.

Treba si je dobiti nekaj knjig, vsaj one, katere smo priporočali že v pretekli številki, dobri so večkratni ustni pogovori o nameri, še boljše je imeti diskuzijo z morebitnimi ugovori od opozicijske strani, od onih, ki vidijo vse črno. Čimveč pogovora, čimveč prerekanja, tembolj se izbistrijo pojmi in določijo gotova načela za bodoče delovanje.

Obrniti se je tudi za potrebna navodila, kakor tudi potrebne tiskavnice na centralno zvezo, nam bode kazalo na «Zvezo slovenskih zadrug» v Ljubljani, katera ima vse potrebne tiskovine že v zalogi, ista pa pošlje tudi enega ali drugega odposlanca v oni kraj, kjer se ustanavlja podjetje, da ustanovitelje o potrebnem pouči v vseh podrobnostih.

Posebne shoda predno ni podjetje ustanovljeno ter registrirano, t. j. vpisano v združni imenik (register), ni potreba.

Neobhodno potrebno delo za ustanovitev kmečke hranilnice in posojilnice je sledeče:

Treba je poveriti ali legalizirati podpise onih članov, ki vstopijo v prvo

načelstvo in se imenujejo proponentje ali ustanovitelji.

Dogovore se namreč, da gredo gotovega dne k okrajnemu, pristojnemu sodišču ali pa notarju, da se poverijo ali legalizirajo njih podpisi, kar se zakonito zahteva. Pri okrajnem sodišču se legalizacija izvrši brezplačno, a je treba kolekovati poverilo z 2 K kolekom, pri notarjatu le z 1 K kolekom. Tudi morata biti pri sodišču navzoči dve priči, kateri priči pozna osebno dotični uradnik, ti dve priči morata osebno poznati one može, kateri hočejo, da se njih podpisi legalizirajo ali poverijo. Če so ti može osebno znani, potem ni potreba prič. — Kam se gre legalizirati, to že odločijo krajevne razmere. — Pripomniti moramo, da je najboljšo, če gredo vsi dotični može, oziroma proponentje hkratu poveriti podpise, ker sicer, če bi šel enkrat eden, drugič drugi bi bilo potreba si za vsakega preskrbeti kolek po 2 K in par prič, ki bi dotičnika osebno poznali. Posebno neprilichno bi bilo, če bi bil odposlanec «Zveze» pričujoč ter bi moral tako še enkrat priti, da bi bili vsi poučeni.

Kolikokrat se naj potrebne vloge na c. kr. deželno sodišče lastnoročno podpisujejo? Važno vprašanje.

1. Lastnoročno, in sicer pred očmi dotičnega uradnika, ki izvrši legalizacijo, se mora podpisati prošnja za vpis kmečke hranilnice in posojilnice (tudi druge zadruge) v združni register. Na tej prošnji potem uradnik potrdi, da so se oni proponentje resnično lastnoročno podpisali.

2. Lastnoročno, ne da bi bilo neobhodno potrebno — lahko doma — ravno pred sodiščem ali notarjem, se podpisujejo v naznanilu deželnemu kot trgovskemu sodišču, kako se bodo na onih spisih, ki se bodo izdajali v imenu kmečke hranilnice in posojilnice (zadruge) podpisovali.

3. Lastnoročno je podpisati tudi izvirna pravila. Važno je, da se v teh listinah vedno

navede kraj, dan, mesec in leto, ker mora biti to vedno povsod navedeno.

Ko je legalizacija izvršena, se lahko ta listina odstopi dotičnemu zvezinemu odposlancu, ali pa se pošlje n. pr. v našem slučaju, na «Zvezo» slovenskih zadrug v Ljubljano.

Delo še ni s tem opravljeno. Mora se preskrbeti k izvirnim pravilom (izvirnik) še prepis pravil, kajti vlagajo se pravila v dveh izvodih ali eksemplarih. Tukaj se marsikdo moti in mu ne gre v glavo, zakaj se vložijo pravila za bralno ali gasilno društvo v petih primerih, za kmetijsko zadruge pa le v dveh izvodih. Razločevati moramo tu dva zakona, društveni z dne 15. novembra 1867. in združni zakon z dne 3. aprila 1873. Za kmetijske zadruge je merodajen in upliven le zadnji.

Najpametneje je, da se pusti nadaljnje delo «Zvezi», da sama oskrbi prepis pravil, katere je treba dati zopet pri okrajnem sodišču vidirati, t. j. mora se sodnijsko potrditi, da se prepis pravil čisto in dosledno vjema z izvirnikom. To delo se zgodi zopet brezplačno od sodišča. — Prepis pravil je treba kolekovati za vsako polo z 30 vinarji, med tem, ko je original ali izvirnik prost koleka.

Ko je to vse storjeno, se pravila lahko vložijo pri c. kr. deželnem kot trgovskemu sodišču v svrhu vpisa v združni imenik (register), kar se kmalu izvrši, če pravila odgovarjajo določilom združnega zakona. Sicer se vrnejo in se morajo tako izpopolniti, kakor zahteva oblast.

Vsi stroški ustanovitve znašajo, če je ustanovitev pametno pričeta 4-30 K v kolekih, namreč: kolek za prošnjo v svrhu vpisa 2 K, legalizacije ali poverjenje podpisov, če se vsi člani dajo obednem poveriti 2 K in kolek za prepis pravil, če niso obširnejša nego eno polo, 30 vinarjev; nadalje se zvišuje za vsako polo za 30 vinarjev, če so toliko obsežna. Misli se pa ne sme taka pola, kakor je n. pr. list v knjigi, temveč velikost take pole, kakor

PODLISTEK.

Inserat.

Saljiva črtica.

Prelistaval sem časopise in moje radovedne oči so obstale nad skromnim inseratom.

«Mlada, 20 letna gospica, plemenitega značaja, s 30.000 K dote (i no, to je postranska stvar) želi si dopisovati (samo?) z gospodom idealnega značaja». Idealen značaj!

Vi vsi, moji mladeniški tovariši, ste si gotovo prebrali to skromno oznanilo in brezdvomno so se vam zježili lasje, potegnili ste manšete, popravili kravate, naravnali brke in vzdignili glavo.

«Idealen značaj moški! To bi mogel biti samo jaz.»

Kateri moški bi ne sodil tako sam o sebi! Ne bi bil pač moški. Ravno tako, kakor bi ženska ne bila prava ženska, katera bi ne bila o sebi prepričana, da je najlepša in najpridnejša med ženskami.

Idealen značaja. Kolikor ljudi na svetu, toliko značajev.

Ali vendar sem zaradi gotovosti žrtvoval papir, kuverto in znamko ter svoj imeniten rokopiš in pisal sem temu samostalnemu bitju.

«Blagorodna, dražestna gospica, povejte mi, bilo tudi anonimno, kako si Vi predstavljate idealnega moža. Velespoštovanjem» in tako dalje. Znamka za odgovor.

Odgovor je prišel.

Dražestna je pisala, najprvo: da je bila v inseratu tiskovna napaka, da so mesto 20 tiskali 30, kar se tiče dote, in mesto 30 pa so natisnili 20, kar se tiče let. Drugič: da mi ni treba biti tako radovednim v teh letih, ko sem vendar že polnoleten in ne kak petošolec, in tretjič: njen ideal moškega značaja je, da bi on ne bi bil ne premlad (da bi ji ne uhajal), ne prestar (da bi jo mogel na sprehodu dohajati), da bi imel tako močne prste, da bi mogel nositi onih osem prstanov, katere je podedovala po stricu, da bi nosil «panama» klobuk — vsaj prvo leto — da bi bil ves dan doma ter imel vsaj šest tisoč na leto. Četrtrič: ako bi ji mogel preskrbeti takšnega ženina, da bi mi darovala krasen kaktus, ki cvete vsakih dvajset let. Poslal sem ji — že zaradi kaktusa — vsaj pol ducata znancev, katerim bi se prilegal gori omenjeni popis ženskega ideala, ali brez uspeha.

Ideal moškega značaja!

Žensk je na svetu več kot moških, vsaka ženska ima svoj poseben ideal, tako da je teh idealnih moških značajev na svetu mnogo več, kakor moških

samih. A ženske so skromne v tem oziru, včasih preskromne. Nili ravno pri roki moški z idealnim značajem, odpusti mu blagonaklonjeno besedico «idealni», včasih mu odpusti i «značaj», samo da ostane vsaj moški.

Z naraščanjem let izginjajo i pogoji in izbircnost. Popušta se na idealih in končno to izgleda kakor pri madžarski licitaciji: Kdo da najmanj.

Svobodni ljudje imajo popolnoma drugačne ideale kakor pa oženjeni in v mladosti ima človek zopet druge ideale, kakor pa v dobi, ko se nahaja v takozvanih «najlepših» ali še poznejših letih. Poznamo to. V dvajsetih letih smo imeli druge ideale in želje, kakor pa danes, ko nam je že «dvajset proč». In kar nam je bilo idealno takrat, to se nam dozdeva danes kakor glupost in mnoga bi bila danes veliko srečnejša in zadovoljnejša, ko bi takrat ne bila dosegla svojega ideala.

«Kako si vi predstavljate ideal moškega značaja, dražestna gospica?»

No, da bi imel črne oči, da bi bil zamišljen, da bi nikomur ne gledal v oči nego samo njej, da bi imel male, prav male brčice pod nosom, katere si mora zopet poravnati po vsakem poljubčku, da bi nosil moderno oblekico in se imenoval Zvonimir,

se prodaja papir v prodajalni. n. pr. kancelijski papir.

Ko je kmečka hranilnica in posojilnica vpisana v zadrugi imenik in ima načelnik sklep deželnega sodišča v rokah, se dopolnje sklep in dovoljena ali registrovana pravila na «Zvezo», da ona še enkrat preskrbi vidiranje pravil in sklepa, kar je treba priložiti prošnji na urad za odmero pristojbin v svrhu davčnih olajšav.

Kmečke hranilnice in posojilnice so deležne velikih olajšav, in sicer jim ni treba rabiti velikih kolekov, temveč zadostujejo najnižji. Da se pa ta pravica zadobi, treba je za one ugodnosti prositi.

Kakor razvidno iz sledečih vrst, je treba izpolniti marsikaj, kar da onemu, ki ni ni vaje takih stvari, precej opravi.

V pošte pa pridi, da so naši uradniki, ki vodijo take stvari, posebno po deželi, prav slabo v tem poučeni in večkrat v svojem lastnem neznanju človeka popolnoma zbegajo in vplasijo, posebno v tem oziru, da kupi preveč in visokih kolekov.

Da je vsak ustanovitelj kake zadruga siguren in zagotovljen uspeha, je najpametnejše, da piše po dopisnici na «Zvezo slovenskih zadrug» v Ljubljani, ki mu vse potrebno preskrbi in pošlje tudi svojega odposlanca, da pouči ljudi. Posebno pa je potrebno, da je odposlanec navzoč, ko se vrši prvi uradni dan. **Jožef Jenko.**

Svobodna šola.

Toliko se grmi s klerikalne strani proti svobodni šoli, dasi ona ni tak peklenšček kakor se nam jo slika. Kaj so zahteve učiteljstva, ki se bori za svobodno šolo?

Potreba je v prvi vrsti notranjega olajšanja pedagoškega delovanja v šoli, kajti razum, voljo in ljubezen k delu nič tako ne ubija, kakor nesvoboda. Svobode potrebuje učitelj in otrok, da rada delata. Svobodna šola hoče vzgojiti razumno in moralno razvitejšega človeka in zato hoče odstraniti iz šole vse, kar brani svobodnemu razvoju vseh njegovih zmožnosti, in zavesti v njo vse, kar privaja dete k najvišjemu razcvetu vseh njegovih nalog. Zato stavi svobodna šola proti centralni pedagogiki narodno-individualno in zahteva, da se deca poučuje v materinski. Z zmanjšanjem števila otrok za en razred in s pomožnimi šolami za manje nadarjeno deca, hoče olajšati vzgojo individualnosti. Svobodna šola zahteva odstranitev olajšav zastran obiskovanja šole, ker one pripravljajo dete ob pouk v dobi, ko je sprejemljivost največja; zahteva, da se deca brani pred izkoriščajočim delom, od kojega mro predčasno; zahteva odstranitev solnine, ki je anahronizem v očigled obligatnemu šolskemu obisku; zahteva brezplačno dodajanje vseh učnih pripomočkov.

Svoboden mora biti tudi učitelj. Svoboden mora biti v misljenju in pedagogiki, neodvisen gospodarsko in državljansko. Hoče-li učitelj vzgojiti dete, ki bo imelo svoj razum, mora biti sam popolen, samostalen človek. To popolnost mu da visja izobrazba. Ona ga usposobi za pedagoško in znanstveno neodvisnost.

Dosti malo, in takšni ženski stvarici to zadostuje za yes blagor, za vse življenje. Črne oči, male brčice in ime Zvonimir. Od teh treh stvari hoče živeti, ob njih hoče biti srečna noter do smrti.

Druga ima zopet drug ideal o moškem značaju. Njen pričakovani mora biti filozof z belo kravato, ki bi znal plesati valček na levo, da bi jej napisal vsak dan pesmico v album in vsako nedeljo da bi šel z njo ven iz mesta v prirodo.

«Kako si vi to predstavljate, milostiva?»

«Jaz? Jaz sem vendar že poročena. Jaz sem dobila moža, ki je bil značaja, kakor sem ga želela. Danes seveda — —»

«No! Kaj šel ideal ostaja ideal, kakor zlato ostaja zlato.»

«I, slate stvari pridejo iz mode.»

Takrat, pred leti, ko se je možila, je dobila moža, ki je imel vse lastnosti njenega ideala. To je bilo takrat in za takratno življenje je to popolnoma zadostovalo. Doslej ne more tarnati, ali ko bi se možila danes, bi bil njen ideal drugačen. Njen mož je vedno dober, ali noče ljubosumiti, dasi je nekoč ljubosumil, tako da ji to ni bilo niti milo, noče z njo hoditi na predstave in ko bi se možila danes, bi imela drugačno poročno obleko in tudi drugačen ideal.

Današnji učitelj je uklenjen s tisočnimi fermami ne samo v šoli, marveč i v občanskem življenju. Se v šolskem zakonu iz l. 1870 se prepoveduje učiteljem samo, da ne smejo zlorabljati svoj urad v šoli k političnemu, narodnim in verskim izjavam. Ali že disciplinarni red, izdan l. 1875, je postal za učiteljstvo prava metla, posebno sepo Thunovih odredbah l. 1895. Z njimi je uklenjen učitelj popolnoma v vsem izvenšolskem delovanju, z njimi je omejen v pravici svobodnega izražanja in posebno pri izvrševanju volilne pravice, ker se mu prepoveduje «vidnim načinom to ali drugo stranko podpirati ali razvijati agitatorsko delovanje», in ukazuje se mu «popolna nepristranost napram političnim strankam».

Naj objasnim, kako se more te odredbe v spojenju z zastaranim disciplinarnim redom zlorabiti proti učitelju. Recimo, da je učitelj primoran agitirati za socialno-demokratskega kandidata proti klerikalnemu. Upelje se disciplinarna preiskava proti njemu in spoznan je krivim ter dobi kot najmanjšo kazen: pismen opomin. Posledica tega je, da je njegovo delovanje spoznano za neplodno in pri najbližjem povišanju plače, zadrži se mu ta na 1—3 leta, to je, učitelj pride ob 150—400 K!

Taka je svoboda današnjega učiteljstva! Je sveta dolžnost vseh ljudi dobre volje, da vse moči zastavijo v ta namen, da se disciplinarni red modernizira in da se učiteljstvo v očigled današnjim razmeram podpre i gospodarski.

Naloga šolskih uradov je, podpirati šolo in učitelja pri izvrševanju težavne naloge. Današnje šolske urade pa ni možno smatrati za institucije, ki bi bili za šolo ščit svobode. Našim ljudem je šola v mnogih slučajih, posebno pa tam, kjer vlada klerikalizem, potrebno zlo, katero je treba omejiti ali pa popolnoma odstraniti. Ta duh preveča le pregosto i šolske urade, posebno v krajnih šolskih svetih, v katerih zasedajo često ljudje brez znanja čitanja in pisanja, ali nahujskani bijejo po učiteljstvu, kolikor se da. Zato kliče svobodna šola po reorganizaciji šolskih uradov, da postanejo zastopstva staršev, ki bi z vseobčo volilno pravico pošiljali vanje prave izobražence kot svoje zastopnike ter da tudi postanejo zastopstva onih, ki jim je poučevanje in vzgoja življenski poklic, namreč učiteljev, pošiljanih v šolske urade po svobodni volitvi učiteljstva. Razume se, da morejo biti nadzorniki po intencijah svobodne šole samo odlični možje in značajni ter strokovno izobraženi.

K.

Gospodarski del. ≡

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Srbija je leta 1873. z „zakonom o kovanju srbske srebrne monete“ leta 1878. z „zakonom o srbskim narodnim novcima“ sprejela novčni zistem latinske novčne zveze in sicer so se uvedili srebrnjaki po 5 dinarjev in zlati po 10 in 20 dinarjev s čistoto $\frac{900}{1000}$.

Tudi na Bolgarskem imajo latinski novčni zistem. Novčna enota je lev = 100 stotink. Zlati

On tudi. Njegovim idealom je bila vitka, nežna plavalaska — in dobil jo je za ženo. Danes mu je ta vitka jelka osivela in odebelila, da vse poka na njej. In še — — Skratka: ko bi se danes ženil, imel bi drug ideal, kot takrat.

Ideal je trenutno hrepenenje. Nekako dobo vztraja, ali potem — človek ima vendar oči, da se zamore ogledati po idealu. In ko bi sam ne utegnil ali ne imel priložnosti, nauči ga svet.

Vsak ideal sčasoma obledi, ker človek vidi okoli sebe vedno in vedno toliko novih pojavov, ki spadajo tudi k njegovemu idealu.

Nekdo je srečen v življenju, ali pri tem želje venomer rastejo, kakor cvetje pomladi na loki. In so srečni ljudje, ki pa vendar često zdihujejo, da so drugi mnogo srečnejši, da so drugi imeli lepši ideal, kakor oni.

In vsak raje postane vsakdanji, traja-li malo dalje.

Bibličnim prastarišem je zadostoval raj z drevjem, cveticami, ptički in potoki. Sedanje ljudstvo ima druge ideale, zato bi jim takšen raj ne zadostoval. In morda je postal ta biblični raj prvim ljudem vsakdanjen, morda so si domislili, da je drugje mnogo krasnejše življenje, zahrepeneli so priti drugam — in prišli so,

kosi štejejo 20 in 10 levov, srebrni pa 5, 2, 1 in $\frac{1}{2}$ leva.

V Črnigori nimajo svoje vrednote; le mali drobiž so začeli v zadnjih letih izdajati; sicer pa velja avstrijska vrednota.

Romunija in Portugalska tudi računata v frankih.

Združene države severnoameričanske so imele do leta 1873. postavno dvojno vrednoto. Zlati dolar ima 1.505 g čistega zlata, srebrni dolar 24.056 g čistega srebra, torej si stojita zlato in srebro v razmerju 1 : 15.988. Z zakonom z dne 12. aprila 1873. se je odpravila dvojna vrednota, ker se je ustavilo kovanje srebrnega dolarja, čeprav je imel še vedno plačilno zmožnost. Pozneje se je skušalo zopet srebru priboriti prejšno veljavo v novčem zistemu s takozvano „Bland Bill“ iz leta 1878. in „Sherman Bill“ iz leta 1890., toda s postavo z dne 14. marca 1900. se je menda končno določila zlata vrednota, vendar pa ima srebrni dolar in papirni denar kot postavno sredstvo prejšnjo pravico.

5. Greshamov zakon.

Videli smo v prejšnjem poglavju, da povsod ondi, kjer se je uvedla prvotno dvojna vrednota, polagoma prehajajo do zlate vrednote. To si lahko razlagamo na podlagi Greshamovega zakona, ki je popolnoma naraven, ki se pa kijub temu zdi nekako protisloven. Gresham, bogat angleški trgovec in ustanovnik londonske borze, ki je živel za časa kraljice Elizabete, je izrekel namreč tole, že zgoraj omenjeno pravilo: Slab (manjvredni denar) prežene vedno dobri denar. V življenju vidimo splošno ravno nasprotni pojav. Dobro blago se obdrži, slabo pa se skuša odstraniti.

Ker je pa denar blago neke posebne vrste, ker nam služi le zato, da zanj dobivamo druge dobrine, torej kot izmenjalno sredstvo, zato si tudi lažje razlagamo ta, sicer ne takoj umljivi zakon. Če za slab denar lahko dobimo isto blago kakor za dober denar, gotovo ne bom izdal dobrega denarja, temveč tistega, ki ga manj cenim. Dobri denar torej preide iz prometa in sicer se to lahko zgodi na tri načine.

1. Ljudstvo spravi dobri denar. To vidimo zlasti ob krizah, ob času vojsk i. t. d., ko ljudje spravljajo zlato ali srebro, ne pa papirnega denarja, do katerega nimajo toliko zaupanja. Tako „tezaviranje“ opazujemo tudi ob času velike finančne krize v Zedinjenih državah. Banke skušajo nabrati kolikor možno veliko zlata, denarni nadomestki (surogati) pa vedno bolj izgubljajo svojo vrednost. Isto se je zgodilo za časa francoske revolucije ali velikega avstrijskega finančnega poloma začetkom prejšnjega stoletja.

2. Še bolj pa se kaže tak pojav pri plačilih, ki gredo v inozemstvo. Notranje dolgove pač lahko plačujemo v slabem denarju, če ima ta tudi plačilno zmožnost, ali drugače je, ako ima posameznik ali država opraviti z obveznostmi v inozemstvu. Zunanji upnik se ne bo briga n. pr. za našo vrednoto, ako imenska vrednost našega goldinarja ne odgovarja tržni vrednosti srebra, ki ga vsebuje, temveč bo zahteval plačilo v polnovrednem zlatem denarju. Zato bo pa denar, čegar imenska vrednost je enaka notranji vrednosti kovine, polagoma izginjal, ostal pa bo manjvredni denar.

3. Če ima srebro ali zlato, ki je kovano v denar, večjo vrednost, nego jo ima tolika množina zlata ali srebra sama na sebi, tedaj bomo opazili, da se zlati ali srebrni denar ne bo na trgu dolgo ohranil kot novec, temveč kot blago, ki se bo dražje prodajalo.

Imamo zlasti tri vrste primerov, ko opazujemo Greshamov zakon.

A v ganljivem soglasju živimo skoro vsi v tem prepričanju, da je vsakdo nas imel nekoč nekaj ideal in ko smo dosegli ta ideal, pravimo si, da ta ideal ni bil pravi, da smo si imeli zbrati drug vzorec.

Mlad študent goji skrbno svoj ideal, postati nekoč profesor. Ob neumornem delu in pehanju uresniči se mu ta ideal. Dobro se mu godi, njegovo življenje je sijajno osigurano, ali pri najbližji priliki ne pozabi pripombe, ko bi bil imel takrat tak razum, kakor ga ima danes, bi bil študiral za advokata. Tem se godi baje najbolje.

A advokat vam pripoveduje, ko bi on imel takrat ta razum in izkušnost, kakor jo ima danes, ne bil bi nič drugega študiral kakor medicino.

Ideali! Ko se človeku ideali uresničijo, nankrat se mu zdi, da si je imel ipak izbrati in gojiti drugačne ideale. In na svetu je že tako, da se postavljamo s svojimi ideali in željami, da se jim moremo rogati, ko smo jih dosegli.

«Ko bi bil imel takrat to pamet, ki jo imam danes — —»

To tudi jaz pravim in pravili bodo to vsi, ki mislijo, da bodo za deset, dvajset let imeli to pamet, kakor jo imajo danes. **Franjo Krašovec.**

1. Že Gresham sam je opazil v svoji dobi, da je obrabljeni novček, ki je bil v prometu skupno z novim novcem, kmalu tega izpodrinil. Isto opazujemo še dandanes. Tudi tedaj, če se novček kuje pod dovoljeno „toleranco“, vidimo, da polnovredni novci izginejo iz dežele, v kateri ostanejo le manjvredni.

2. Greshamov zakon opazujemo posebno še tam, kjer je v prometu papirni denar s kovanim denarjem vred in je papirni denar izgubil iz raznih razlogov svojo označeno vrednost. Tu vidimo, da kmalu izgine kovani denar (srebro in zlato) iz dežele, na njihovo mesto pa stopi papir. Tako smo videli pri finančnih krizah v Severni Ameriki in na Ruskem, da se njihov zlati in srebrni denar ni mogel ohraniti doma, čeprav sta mogli proizvajati ti trživi dragoceni kovini skoraj za ves svet.

Dalje prth.

Tedenaki sojem v Kranju dne 9. decembra 1907. Prignalo se je — konj, 146 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 5 domačih telet, — hrvaških telet, 63 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — kozi, — domačih kozlov, — hrvaških kozlov, 1 domača ovca, — hrvaških ovc in — buš. — Pšenica K 12-50 proso K 7-50, rž K 10—, oves K 8-50, ajda K 9-25, fižol ribničan K 10, mandalon K 7—, koks 10— in krompir 5— za 100 kg

Dopisi. ■ ■ ■

□□□□

Iz Cerkljan. Veselo znamenje je, da je zopet začel nekdo iz naših prijaznih Cerkljan poročati v „Gorenjcu“, kjer klerikalne močice krtači po zasluženju. Jaz imam dodati samo še nekaj. Res je, da se vsi v vašem listu omenjeni možici potegujejo za županski stolec v Cerkljah, toda dopisnik ni omenil pravih kandidatov. Prvi je metlasti Avman, ki hoče ustreči vsem in v vsem, ki pa je in ostane cervena miš. Bil je naprednjak, postal je klerikalec, ker ima sina kaplana tam, kjer je doma naš Bešter. Svoje klerikalno prepričanje proda za vsako lepo besedo, toda mož beseda ne ostane. Drugi možic, ki stavi svoje upanje na županski stolec, je Mošnik iz Spodnjih Brnikov. Ta je prav prikladen par Avmanu. Klerikalec je po sili, vsled sorodstva z nekim duhovnikom na Dolenjskem. Menda mu kaj da, kadar pride k njemu, zato je klerikalec, sicer pa za črno kavo proda svojega moža. Še nekdo se napihuje izmed maziljenjcev na gorah, kateremu bi pa svetovali naj lepo molči in v strahu božjem prazni svoje sode. Tema dvema kandidatoma tudi g. Vilko Pavlus ne bo pomagal do županskega trona. Za klerikalno stranko se zelo trudi tudi gladkoobriti Pogačarjev Janče iz Poženika, menda zato, ker je podedoval po ranjkem stricu, g. kanoniku Martinu Pogačarju. Copatični fant, ki goni v mlekarni stroje, da si prisluži vsakdanjega kruha, se silno fruhti za izvolitev klerikalnih mož. Ta lačni revež nima kaj jesti, pa misli, da se bo nasitil s klerikalno politikjo. — Poglejmo pa še, kako se ločijo klerikalni backi od naših zavednih in naprednih mož. Niti do kolen ne sežejo vsi dozdej omenjeni možici g. Babiču iz Zgornjih Brnikov, ki je po mojih mislih najboljši kandidat za župana. On je neustrašen mož, ni kot cervena miš tih vsakemu klerikalnemu mogočnemu, ne gleda ne na desno ne na levo in deli klofute ob vsaki priliki in vsakemu, kdor jo zasluži. Zato pa, možje, ne poslušajmo ne-kušenihih kaplanov, katerim se gre samo za svoje mavhe in volimo na dan volitve za župana moža, ki bo imel pogum. Izvolite moža za župana, ne pa jazbeca.

Iz Tržiča. I. slovensko društvo perotinarjev in rajcev vseh malih domačih živali v Trziču namerava drugo leto v jeseni, v proslavo 60 letnice Njegovega Veličanstva cesarja Franc Jožefa I. prirediti svojo prvo vseslovensko razstavo vsakovrstne perotnine in malih domačih živali, ter že sedaj opozarja vse svoje člane, vse čitatelje „Perotinarja“, sploh vse zanimance slovenske maloživinoreje na ta za vse slovenske pokrajine velevažni započetak ter jim da tako priliko, da se za to razstavo povsem dobro pripravijo ter odrede živali, katere bodo povsem kras in ponos iste. Društveno vodstvo pa nadalje prosi vse svoje člane, kakor tudi zanimance slovenske maloživinoreje, da mu že sedaj, zadnji čas pa do 1. februarja 1908, naznanijo svoj sklep, ako se udeležijo razstave, da bode mogel redni občni zbor, kateri se vrši meseca februarja 1908, razsoditi, ako je mogoče izpolniti ta namen. Opomniti je še, da se bodo na tej razstavi razstavljalcem oddala za zasluge razna častna darila, svetinje in diplome, ter jim tako dalo priliko, si zasiguriti trajen spomin na to prvo vseslovensko razstavo maloživinoreje in svoje zasluge. Na noge toraj, prijavit se v največjem številu za to razstavo, ter pokažite svetu, da tudi Slovenec more izvršiti svoj si stavljeni namen. Društveno vodstvo vam bode vedno rado svetovalo v tej zadevi ter Vas tako pripravilo dostojno za ta velepomembni korak.

Razpis nagrade. Da bi uredništvo vzbudilo večje zanimanje i agitacijo za list „Perotinar“ ter tako pripomoglo k njega nadaljnjemu obstanku, obnem pa tudi obdajilo cenj. naročnike lista za njih

tozadevni trud, je sklenilo razpisati nagrade za pridobavo novih naročnikov, katere si lahko pridobi vsakdo, kdor izpolni sledeče pogoje: 1. Da pridobi listu eno končno navedeno število novih naročnikov. 2. Do vposlje natančni naslov pridobljenih naročnikov ter označi letnik I. ali II., oziroma oba, na katerega se isti naroči. 3. Da vposlje z naslovi vred tudi naročnino za naročene letnike. Tečaj za te nagrade se prične z izidom te številke ter preneha s 15. februarjem 1908, traja toraj dvainpol meseca. Vposljejo se lahko naslovi in denar tudi posamezno, ker bode uredništvo natančno zapisovalo vsakemu tekmovalcu pridobljeno število naročnikov, vendar je priporočati radi prihranjenja velikih poštnih pristojbin, dopošiljanje večje skupščine naenkrat. Poštne položnice za brezplačno vposiljanje naročnine so vsakomur brezplačno na razpolago. Imena tekmovalcev in njih dobljene nagrade se bodo objavile v „Perotinarju“ št. 11., katera izide v začetku marca 1908. Ako se eden novi naročnik naroči na več izvodov lista, tedaj je isti vpoštevatil za dva nova naročnika, neglede na število naročenih listov. Nagrade in za iste potrebno število novih naročnikov so sledeče: 1. Kdor pridobi listu najmanj 50 novih naročnikov na eden letnik dobi kot nagrado: 1 par čistokrvnih ruskih kuncev v starosti od 7, oziroma 8 mesecev, v vrednosti 14 K. 2. Za najmanj 40 novih naročnikov na eden letnik je nagrada: 1 čistokrvni belgijski kunec (samec) star 7 mesecev, v vrednosti 10 K. 3. Za najmanj 30 novih naročnikov na eden letnik dobi tekmovalce: 1. čistokrvnega ruskega kunca (samca ali samico), star 6 mesecev v vrednosti 7 K. 4. Za najmanj 20 novih naročnikov na eden letnik odda se: 1 čistokrvnega grahastega Plymouth Rock petelina, starega 8 mesecev, v vrednosti 5 K in 5. Za najmanj 10 naročnikov na eden letnik pa: 1 letnik „Perotinarja“ in sicer kakor ga kdo želi, ali prvi ali drugi letnik, oziroma se dotičnika zabeleži v brezplačno dopošiljanje tretjega letnika. Vse dobljene nagrade dopošljejo se tekmovalcem po končanem roku, prosto vsakih stroškov. Vse razpisane živali so povsem fini, za nadaljno rejo sposobni plemenjaki, ter je tako cenjenim čitaljem „Perotinarja“ dana lepa prilika si pridobiti plemenjake, kateri bodo gotovo kras njih reje ter jim položili temelj za pridobavo lepih razstavnih živali za nameravano prvo slovensko maloživinorejsko razstavo.

Umetnost in književnost

□□□□

Poljudna pravna knjižica. Društvo „Pravnik“ je s tem naslovom počelo izdajati važnejše zakone s kratko, lahko umljivo razlago. Iz predgovora k I. zvezku posnemamo: Neznanje zakonških (postavnih) določil je vsakemu v občutno škodo in vedno velja rek: nevednost je najdražja stvar na svetu. Marsikateri pride v nesrečno zaporno ali vsaj denarno kazen, ker je kaj napravil, kar zakoni prepovedujejo, ali kaj opustil, kar oni veljavajo; še večkrat pa človeku odidejo koristi, ki bi jih imel, ako bi znal zakonite predpise. Valed tega pa je množica raznih pravnih predpisov vedno večja in potreba njih znanja vedno silnejša. — Zato smo se odločili, da priobčimo v kratkih predledkih vse za naš narod važnejše zakone, ter jim pridenemo kratko poljudno razlago. Prvi zvezek razpravlja o zakonu od 7. julija 1907. l., št. 140 drž. zakona, tikajoč se dovoljenja o poti za silo (zasilni poti), ker vemo, da se ta zakon, dasi je jako koristen, pri nas uporablja redko. — Ako bode ugajal I. zvezek, pride za njim skoro drugi z drugo tvarino. — Navedeni I. zvezek je uredil dr. E. Volčič. Zakonu so dodana umljivo pisana pojasnila in vzorec prošnje do sodišča. Zvezek velja le 40 vin., s postjo 50 vin. Društvo „Pravnik“ si bode z izdajo te knjižice pridobilo mnogo zaslug za prosveto naroda.

V Kranju, dne 14. decembra 1907.

Finančni minister Korytowaki žuga, da odstopi, če zbornica ne sprejme znižanja sladkorne davka tako, kakor želi njegova ekscelencia, namreč za sedaj ne več kakor 6 kron in potem dvakrat po 3 krone. Radovedni smo, če se bo večina res ustrašila tega žuganja.

Ločitev cerkve od države bo zahteval nujni predlog, ki ga je napovedal poslanec profesor Masaryk v zbornici. Vendar se giblje stvar! Menda se nismo motili, ko smo dejali, da bodo sprožile nepremišljene Luegerjeve besede vprašanja, ki bodo krščanskim socialcem še zelo, zelo neljuba.

Krščanski socialci so igrali v debati o Masarykovem predlogu ulogo ubogih, vsega usmiljenja vrednih sirot. — Poslali so v ogenj profesorja Mayrja iz Innsbrucka, moža, ki je znanstveno zapečatil ničvednost in blamažo klerikalizma. Bilo je že nerodno za njih stališče, da ga je branil mož, ki je bil v svojih mlajših letih nemški nacionalac in nasprotnik klerikalizma, a je potem postal zagrižen klerikalec, ne morda zato, ker bi se bilo v njegovi duši izpremenilo prepričanje, ampak iz onega vzroka, iz katerega tavajo pri nas na Slovenskem mnogi možakarji v klerikalni tabori: iz čisto navadnega streberstva. In pri novih pobra-

timih se je naučil vseh onih lepot, ki dičijo klerikalce: Pred vsem denunciantstva. Tudi v tej razpravi je paradiral z navadnimi denuncijancijai. Vsaki stvarni polemiki z velepomembnim govorom profesorja Masaryka se je izognil z nerodnim izgovorom, da v zbornici ni prostor za take dispute. Tako ni čudno, da je naredil njegov „govor“ celo pri njegovih pristasih zelo mučen vtisk.

V avstrijskem državnem zboru so spravili nagodbo s pomočjo nujnega predloga v obravnavo. Če bi se to ne bilo zgodilo, se je bilo bati, da se o nagodbi do novega leta sploh ne bi bilo moglo govoriti in da bi bila nagodba postala postava s pomočjo zloglasnega § 14. Vlada bi si bila seveda na ta način lahko pomagala, medtem ko bi ravno politične stranke ne prišle do besede. Zaraditega je tudi večina glasovala za nujni predlog in spravila na ta način nagodbo v razgovor. Sedaj se bode seveda začela šele debata in bodo posamezne politične stranke povedale, v koliko so zadovoljne z nagodbo in zakaj da jo odklanjajo.

Glasovanje o nagodbi se je vršilo večeraj popoldne. Za predlog, da se sprejme nagodbene predloge za podlago specialne debate je glasovalo 256, proti pa 140 poslancev. Koj na to se je začelo o njej podrobno razpravljati.

Volitve v delegacijo se vrše prihodnji ponedeljek. Predsednikom bo najbrž izvoljen dr. Viktor pl. Fux.

V kratkem se bodo sklicali tudi deželni zbori in se računja, da bo trajalo zasedanje deželnih zborov od 16. do 22. decembra.

Na Ogrskem postaja razmerje med Hrvati in Ogrji za Ogrje vedno bolj nevarno. Na Ogrskem so mislili, da bodo hrvaške poslance v parlamentu kmalu ugnali v kozji rog. Hrvaški poslanci so pa v parlamentu s svojimi 40 poslanci precej močno zastopani in ker je na njih strani zakon in pravica, njih obstrukcijo ni mogoče udušiti. Vlada je skušala njih moč oslabiti na ta način, da je sklicala deželni zbor hrvaški. Mislila si je namreč tole: Doma se hrvaška koalicija kot stranka bori z drugo hrvaško stranko Starčevićancev. V hrvaški koaliciji so tudi Srbi; medtem ko so Starčevićanci samo Hrvatje in najhujši sovražniki Srbov. Ogrji so torej špekulirali na to, da se bodo Hrvatje v deželnem zboru začeli pripraviti in da bo torej mnogo poslancev, ki so obenem deželni poslanci odpotovali iz Budimpešte. Toda koalicijska stranka se je pomenila s Starčevićanci, in poslanci, so ostali v Budimpešti. Sedaj je baje poklican vodja Starčevićancev dr. Frank k ministrskemu predsedniku in govori se o tem, da bo moral iti sedanji ban, ki ima slično mesto kakor pri nas deželni predsedniki. To bo seveda pomenilo zmago Hrvatov.

Švedski kralj Oskar je v nedeljo umrl.

Boris Sarajev in Garvanov, slovita vodja bolgarsko-makedonskega gibanja, sta bila v noči od 11. na 12. decembra ustreljena z revolverjem. Ustrelil ju je baje makedonski četovodja Panica. Oba, zlasti prvi je bil tudi v zapadno-evropskem smislu izobražen mož. Vendar v makedonskem gibanju zaraditega ni pričakovati posebnih preobratov, niti v dobrem, niti v slabem smislu. Je pač tako, preko oseb gre razvoj zgodje pot.

Strašna rudniška nesreča v Ameriki

Pretečenega petka se je zgodila v Zapadni Virginiji rudniška nesreča, ki presega po svojem obsegu tudi v Ameriki navadne nezgode. Okroglo 600 rudarjev je našlo smrt v jami Fairmont, ki je last Fairmont Coal Companyje.

Prvo poročilo je pripovedovalo, da je eksplozija prah premoga, valed česar so bili delavci zasuti. Začetkoma se je govorilo o 425 žrtvah, to število je pa v poznejših poročilih strahovito naraslo.

Iz Monogahela je prišla v soboto sledeča vest: Število ljudi, ki so izgubili pri večerajšnji nesreči življenje, iznaša blizu šeststo. Ravnatelj rudnika je izračunal, da manjka 478 rudarjev. V to pa ni vstetih sto dečkov, ki se jih je rabilo za porivanje vozov. Mnogo oseb, ki so se udeležile reševanja, je mrtvih.

V nedeljo se je poročalo iz Novega Yorka: Kolikor se je moglo doslej določiti, iznaša število mrtvih 580. Doslej se je spravilo samo 85 žrtev na dan. Mrlički so tako razmrčvarjeni, da jih ni mogoče izpoznati. Malo številce onih, ki so rešeni, ne more povedati nič natančnega, kako se je nesreča zgodila. Samo to vedo, da je bil ob izhodih grozovit boj, da je pa večina rudarjev poginila valed vdihavanja zraka, ki je bil poln strupenih plinov. Največji del rudarjev ni dosegel izhodov in je poginil najbrže na mestih dela. Vso noč je bilo sto in sto možkih in žen pri izhodu. Reševanje se vrši zelo počasi, ker je treba skrajno previdno ravnati. Vendar se ona reševalna skupina ni vrnila ter se mora pač tudi njene člane pristeti žrtvam nesreče. Valed tega je bilo treba za nekaj časa ustaviti reševanje, da se je moglo vpumpati čistega zraka in tako odpraviti nevarnost za reševalce. Ženske in otroci so zasedli klanec in jokajo, da se bi kamen omehčal, pa čakajo, da se spravi mrlički iz jame. Na zmrznjenih tleh je končno zapalo več sto žen in otrok.

Pozneje se je še poročalo:

Eksplozirali so plini na raznih krajih, ki so ločeni drug od drugega obenem, in sicer na obeh straneh reke Monogahela. Takoj na to je bila jama v ognju in vhod vanjo je bil nemogoč. Stoterim delavcem se je posrečila rešitev, drugi pa, približno sedemsto, so zaprti v jami. Zdi se izključeno, da bi bil le še eden živ.

Najprej je eksplozirala plin v jami VIII., ki je pa v zvezi z jamo VI., tako da se je požar takoj razširil tja. Potres vsled eksplozije je bil tako močan, da se ga je čutilo na več milj daleč po mestih in vaseh.

Ponesrečenci so večinoma Ogrji, Poljaki in Italijani.

Ce se sliši, da so se užgali plini, se pri današnji tehniki takoj lahko sodi, da je krivo podjetje, ki iz skopustva ne skrbi za zadostno ventilacijo. Če se je moglo nabrati toliko strupenih plinov, tedaj to pač ni bil več nesrečen slučaj. O ameriškanskih kapitalistih je sploh že davno znano, da jim je profit vse, življenje delavcev pa nič.

Godovi prihodnjega tedna;

15. Tretja adventna nedelja, Jernej, Vlastimir, Cvetana; 16. Evzebij, Smijan, Bogoslava; 17. Lazar, Stojslav; 18. Gracijan, Restoje; 19. Nemezij, Dobroslava, Vuksana; 20. Kristijan, Boživoj; 21. Tomaž, Tomislav (Tomo).

Zgodovinski pregled za prihodnji teden:

15. decembra: 1546. * Tycho Brahe, slavni astronom. — 1745. Friderik II., kralj pruski, zmaga pri Kesselsdorfu na Saksonskem.

16. decembra: 1770. * Skladatelj Ludovik van Beethoven. — 1803. * Juri Steffenson, stavitelj prve železnice. — 1859. † Viljem Grimm.

17. decembra: 1526. Nadvojvoda Ferdinanda izvolijo v Požunu za ogrskega kralja (protikralj Ivan Zapolya). — 1800. Nadvojvoda Karol prevzame zopet višje poveljstvo.

18. decembra: 1786. * Skladatelj C. M. pl. Weber. — 1803. † Janez Gottfried Herder, romantik. — 1847. † Marija Lujiza, hčerka cesarja Franca I. in vdova po Napoleonu I.

19. decembra: 1250. † Cesar Friderik II. v Fiorentinu. — 1742. * Henrik Viljem Karol Scheele. — 1787. † Pisatelj Oto Kozubue.

20. decembra: 1192. Vjamejo v Erdbergu pri Dunaju angleskega kralja Riharda Levosrčnega, ki se je vračal iz križarske vojske. — 1837. * Slovenski skladatelj Anton Foerster.

21. decembra: 1711. Karla VI. kronajo v Frankobrodu za nemškega cesarja. — 1748. * Ludovik Holty. — 1755. * Al. Blumaner. — 1867. V Avstriji uvedejo porotna sodišča za tiskovne in politične zločince.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

21. v Krašnji.

Vabilo

na

volilni shod

za občinske volitve mestne občine Radovljica

ki se vrši

v soboto, dne 14. grudnia 1907 ob 7. uri zvečer

v restavraciji g. Hudovernika

v Radovljici.

Pravico vstopa imajo samo volilci.

Dr. J. VILFAN
sklepatelj.

Novičar. ■ ■ ■

□ □ □ □

Kranjski dež. zbor ne bo več sklican, temveč ga bode vlada razpustila in se vrše nove volitve koncem februarja 1908. Tako pravijo poročila z Dunaja.

«Narodna čitalnica v Kranju» ima, kakor smo že naznanili, zvečer ob pol 9. uri v društveni dvorani svoj 45. redni občni zbor, ki se bode vršil pri gognjenih mizah. Vzpored: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. 5. Knjižničarjevo poročilo. 6. Poročilo pevskega odseka. 7. Poročilo gledališkega odseka. 8. Izpremembe pravil. 9. Slučajnosti. 10. Volitev novega odbora. Ker se gre za nekatere važne izpremembe društvenih pravil, je želeli prav mnogostevilne udeležbe članov. Po članih vpeljani gostje so dobrodošli.

Sorški župni upravitelj Brajo triumfiraj! O čemur so klerikalci že zdavno tudi javno med seboj govorili kot o popolnoma gotovi stvari, to je naknadno potrdil uradno pretekli četrtek v svoji seji slavni kranjski c. kr. deželni solski svet. Gospod Ant. Grmek, nadučitelj v Sori pri Med-

vodah, je prestavljen na dvorazrednico v Komendo pri Kamniku. Gotovo je, da govorimo v kratkem o tem podrobnje. Za danes samo konstatiramo, da je to pač največji škandal, kar se jih je izvršilo tekom zadnjih let potom deželnega solskega sveta na škodo ugledu šolstva in učiteljstva.

Osebnosti. Rudolf Zoré, učitelj v Komendi, je imenovan nadučiteljem v Predosije. V Komendo prideta A. Grmek kot nadučitelj in Antonija Grmek kot stalna učiteljica; za nadučitelja v Soro pa bivši vodja gluhonemnice v Ljubljani, J. Pianekki.

Koncert - Pevske zveze maravskih učiteljev. se vrši v Ljubljani dne 29. decembra t. l., ob 5. uri popoldne v hotelu «Union». Ta pevska zveza šteje 50 zavednih in navdušenih čeških pevcev — učiteljev iz okolice Brna, ki so si stavili težko nalogo, da z vstrajnostjo in železno energijo pridobe slavo češki pesmi. Nastopili so z največjo pohvalo že v vseh večjih mestih. — Od tukajšnjega čitalniškega pevskega zbora se udeleži tega koncerta 20 pevk in pevcev.

Tri nove zvonove so pripeljali te dni v Kranj za rožnovensko cerkev. Zvonovi tehtajo 2007 kilogramov in imajo glasove es, g, b. Zapeli bodo iz zvonika drugi teden.

Velik trgovski ples priredi v soboto, dne 1. februarja 1908 v Sokolovi dvorani, društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov v Kranju, na ker se že naprej opozarja.

Volitev župana na Jesenicah. V torek, dne 10. t. m., je bila napovedana volitev župana in občinskega starestinstva. Slovenski stranki sta odjejnali toliko, da sta prepustili nemski tovarniški stranki eno tretjino svetovalcev, le prvega ne. Tovarna pa se ni bila zadovoljna in tovarniški odborniki so zopet z odsotnostjo preprečili volitev župana.

Jeseniški socijalni demokratje so sklenili, da nastopijo pri občinskih volitvah kot samostojna stranka.

Vihotapil se je v noči od 5. na 6. t. m., v poslopje tukajšnje gimnazije neki zlikovec. Vlomil je vrata do ravnateljve pisarne, ter misleč, da najde mnogo bankovcev, s silo odprl predalček pisalne mize. Odnesele je le 7 kron denarja. O zločincu doslej še ni sledu.

Uradniškim aspirantom je imenovan volonter drž. železnic v Medvodah, g. Anton Irgolič.

Poštna vest. Poštni upravitelj v Trziču, g. Adalbert Zelenka, je imenovan višjim poštnim kontrolorjem v Pulju.

Poročilo o zborovanju interesentov tujkega prometa na Gorenjskem smo morali odložiti radi pomanjkanja prostora za prihodnjic.

Iz Radovljice. Poroča se nam, da priredi tamošnja podružnica Ciril-Metodove družbe dne 15. t. m., v velikem salonu Kunsteljrove restavracije zabavni večer, pri katerem bodo med drugimi izvajali člani podružnice tudi veseloigro «Eno uro doktor» in «Županova Micka». Tem sledi saljiva loterija in potem prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 vin. Gosti dobro došli!

Kranjska deželna vlada in podpore po ujmah. Pri deželni vladi so nastale razmere, da je za njih označenje še beseda «škandal» premila. Razen par trpinov — ne dela noben človek nič. Po cele mesece trohne akti po mizah, ne da bi jih kdo pogledal. In če jih kdo v roke vzame, jih reši površno in malomarno, kakor se mu pač zdi, meneč se za postave toliko, kakor za lanski sneg. Kako se dela, kaže naslednje poročilo «Parlamentarne Korespondence»: Dočim so se podpore po ujmah oškodovanim v ostalih kronovinah že davno razdelile, ni kranjska deželna vlada še do danas poslala svojega poročila. Osrednja vlada je omenjeno poročilo že zahtevala, a brez uspeha. Vsled tega zavlacovanja deželne vlade ni po ujmah oškodovano prebivalstvo še do danes nobenega vinarja prejelo od trimilijonske svote, ki jo je v to svrhu sklenil državni zbor.

Nesreči. V blejskem jezeru bi bila kmalu utonila, dne 8. t. m., dva železniška uslužbenca, ki sta se vozila po jezeru, da ju niso rešili nek fant z Mlinega, cerkovnik z otoka in njegov vajenec. Prevrnil se jima je čoln. Na površju sta se železničarja morala držati kakih 7 minut, predno je prišla pomoč. Sreča, da so bili ravno ti čolnarji na vodi, sicer bi bila v par trenutkih oba izginila v globini, ker sta že popolnoma omagala. — Dne 9. t. m. je povozil na Bledu Baragov hlapec dvainpol let starega otroka Andrejčka, sina stavbenega podjetnika na Bledu, g. Edvarda Tollazija. Otrok je bil takoj mrtev.

Promoviral je v četrtek na graški univerzi g. fil. Janko Pretnar z Jesenic. Čestitamo!

Župan iz Železnikov pogorel pred sodiščem. Klerikalni župan v Železnikih, Martin Klopčič, je tožil g. Petra Primožiča zaradi kolportaze, ker je delil med somišljenike «Slovenski Narod». — Klopčič je pri tukajšnjem okrajnim sodišču grdo pogorel, ker je bil Primožič oproščen, Klopčič pa ima dolg nos in precejšnje stroške.

Zdravstvena doklada. Zdravstveni svet za okraj Kamnik je sklenil, da se v svrhu pokritja primanjkljaja za l. 1908 v znesku 360 K pobira 4% doklada na davke v občini Kamnik, 3% doklada pa v vseh drugih občinah celega našega okraja. Proti temu sklepu se zamorejo podati ugovori tekem 14 dni pri zdravstvenem svetu okraja Kamnik.

Občinski zastop v Radomlju je dovolil v svoji zadnji seji «Družbi sv. Cirila in Metoda» v Ljubljani prispevek 20 kron ter obenem sklenil, da naj župan vse uradne dopise in pisma kolekuje z narodnim kolkom. Župan te zavedne narodne občine je g. Fran Škerjanec. Priporočamo v posnemanje drugim slovenskim občinam ta lep gled narodne zavodnosti radomeljske občine.

Kaplanska mogočnost. Krajni solski svet v St. Vidu nad Ljubljano je na kaplanov predlog sklenil z večino glasov, da se nadučitelju Žirovniku prepove vsako nezapovedano poučevanje v solskih prostorih. Ta sklep se je zdel nespameten tudi dvema možema iz naroda. Glasovala sta proti predlogu gg.: krajni solski nadzornik Jos. Matjan iz Vižmarjev in Albert Vodnik iz Podutika. To je pa kaplana Zabreta tako ujezilo, da je kar upil nad Vodnikom, češ, kdor ni za ta skep, ta tudi ni za krajni solski svet ter naj kar odstopi. Torej kaplan, ki je v fari od danes do jutri, kakor kak dninar v farovžu, podi iz krajnega solskega sveta moža, ki vživa med občani toliko zaupanje, da sta ga pri zadnjih občinskih volitvah volili obe stranki v občinski odbor! To je pač malo prevelika mogočnost, katero naj si može zapomnijo za vselej. Seveda bi bilo kaplanu, župniku in Klanfarjevemu Tonetu ljubiš ponižni in nerazsodni reveži, ki bi se po trebuhu plazili okoli njih. Pa jih bo vsak dan manj takih revežev, četudi jih love s hranilnico in posojilnico v svoje mreže!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da odposilja božične in novoletne razglednice trgovcem edinole družbina pisarna v Ljubljani. Trgovci dobe razglednice poštine prosto ter znaten popust. Prodajale se bodo po 10 vinarjev. Slovenci, sezajte pridno po družbinah razglednicah! — Kdor kupi božične, oziroma novoletne razglednice, naj se spomni tudi narodnega kolka. Vsak premožnejši Slovenec naj prilipi poleg poštne znamke tudi narodni kolek! — Računskih, oziroma gostilničarskih listkov je do sedaj prodanih 45.000 komadov. Prosimo nadaljnjih naročil. Slovenci zahtevajte po gostilnah in trgovinah računске listke!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da se družbine božične in novoletne razglednice prav pridno rapetavajo. V zalogi jih imamo še veliko. Zatoraj naj vsakdo, kdor se čuti narodnega, v božičnem in novoletnem času rabi družbine razglednice. Družba bo le na ta način razprodala svojo zalogo in imela potem lep dobiček.

Dva Radeckijeva vojaka živita še v Ratečah. Prvi je Oman Janez, ki je bil l. 1847. potrjen v Ljubljani k pionirjem. Drugi je Rogar Jožef; ta je bil ostal pri 17. pešpolku l. 1848. Oba sta se udeležila bitke pri Novari. Prvi je dobil tukaj rano na kolenu, vsled katere je bil poslan v bolnico v Mantovo, od tu pa v Verono. Drugi je bil tudi potrjen v Ljubljani odkoder je že v 8 dneh odkorakal na Lasko. Pri Gorici je z nekim sorojakom pobegnil, a pozneje se je skesal in se vrnil k polku. Oba se še dobro spominjata Radeckija in ga opisujeta, da je bil majhen a nasajen mož in oči so mu nekako «doli visele». Pri Paviji je stal očka Radecki na nekem balkonu in je baje bodril fante: «Le korajža fanti hud frusteč bo, a kratek». Oba izrecno povdarjata, da je «svoveni marni». Rogar je postal «cugskorporal». Oba sta še dovolj čila. Gluha pa sta oba. Oman je zdaj brez roke, vsled neke nezgode in je v veliki revščini ter je res potreben pomoči.

Šin zabodel očeta. V Ratečah pri Skofji Loki je zadnjic 18 let stari Jožef Kunstel svojega očeta v prepiru smrtnonevarno zabodel v levo stran prsi. Oče bo skoro gotovo umrl.

Razmere v domači fari Antona Bonaventuro. Iz Lesec se piše: Daleč je Anton Bonaventura spravil rojstno faro in če bi Jeremija vstal od mrtvih, bi bolj jokal nad begunjsko faro kot nad razdejanim Jeruzalemom. Begunjski so izgubili svojega župnika. Škof jim ga je vzel, prav po sili. A ne, da bi jim bil drugega poslal. Kaj še. Samo na posodo dobivajo dušnega pastirja, in sicer leškega župnika. Krstni kamen, pri katerem je ne na srečo vere postal Anton Bonaventura katoličan, je zdaj ob vso veljavo. Leski župnik je namreč 2. decembra naznanil na leci, naj žene pazijo, da bodo ljudje le v torkih in petkih prišli na svet, da jih bo mogoče v Begunjah krstiti, drugače bo treba stroke nositi v Lesce h krstu. Rojstna fara Antona Bonaventuro je padla tako globoko, da je samo še podružnica leske fare. Žene smejo roditi samo še v torkih in petkih. Če bi že to nikakor ne bilo mogoče, naj pa dan pred porodom pridejo v Lesce, je rekel izposojeni župnik. Tako bo komodnejše, ko bo babica opravila svoje, bo kar tudi fajmošter opravil svoje. Ubogi Begunjski! Kako daleč so prišli, se vidi iz tega, da zdaj nimajo ne srenjskega junca, ne babice, ne načelnika gasilnega društva, ne predsednika kmetijske podružnice, ne svojega, nego le izposojenega župnika, in če se odpove še župan, pa so čisto na suhem.

Nemci na Kranjskem in njih davčna moč. Ker kranjski Nemci vedno vpijejo, da plačujejo najmanj polovico, če ne dve tretjini davkov na Kranjskem, dokazuje «Slov. Narod» na podlagi uradne statistike, da so plačali l. 1904. Nemci od 3 mil. 848.266 K vseh direktnih davkov le K 107.408, torej komaj 3%, od indirektnih davkov v mil.

110.380 K pa tudi komaj 3%, tako da ne plačajo Nemci na Kranjskem niti pol milijona, Slovenci pa okoli 12 milijonov kron davkov. In vendar imajo Nemci tako velike pravice v deželi. Slovenski klerikalci pa jim jih bašejo v zepe!

Meniško uboštvo. Z Dunaja se nam piše: Cerkvene postave in državne postave so v Avstriji pogostoma soglasne; kajti Avstrija je vedno stala pod merodajnim uplivom katoliške cerkve. Včasih je pa to duhovnom samim neljubo. Znano je, da velja za menihe obljuba uboštva. Menih ne sme imeti osebne lastnine. Dokler je nima, je zelo navdušen za ta zakon. Stvar se pa izpremeni, če se pokaže menihu priložnost, priti do denarja. Župnik v Gänserndorfu, Alfons Schachner je benediktinec, član samostana v Melku. Ko je umrla njegova mati, je sveti mož popolnoma pozabil na obljubo uboštva in je zahteval zase tisoč kron vredne papirje, ki jih je zapustila pokojnica. Državni erar je pa na temelju klerikalne postave dejal, da menih ne more podedovati in ker ni drugih dedičev, zahteva država zapuščino zase. Na to je župnik-menihi tožil. Pri deželni sodnji v Lincu je izgubil pravdo, ker se je sodišče sklicevalo na zakon. Menih pa procesira dalje in višje deželno sodišče na Dunaju ima sedaj odločiti, kdo ima prav, ali menih, ali pa postava.

Junaštvo. V ameriški državi Mehiko se je dogodil sledeči slučaj na železnici. Na postaji mesta Nakosari se je vnel tovorni vlak; ognja v trenutku ni bilo mogoče pogasiti, a dva vagona sta bila polna dinamita. Ako bi se razletel ta na kolodvoru, razdejal bi tudi velik del mesta. Strojvodja je videl velikansko nesrečo, zato je rekel vsem, naj se hitro odstranijo, sam pa je v najhujšem diru peljal goreči vlak ven iz mesta. V par minutah se je zaslišalo votlo gromenje, streslo se je vse, vnel se je dinamit in od vlaka in strojevodje niso našli ničesar. Mož je žrtvoval svoje življenje, da je rešil mesto. Hvaležni meščanje mu postavijo lep spomenik.

90 milijonov šlo v zrak. Od 1. januarja do 30. septembra t. l. se je pokadilo v Avstriji za 90.722.808 kron, torej za 1.259.187 K več nego lani. Tobaka za pipe se je porabilo za 30.699.177 K, smodk za 26.285.539 kron, svalčič pa za 22.908.981 K.

Znižanje sladkornega davka. Vlada bo znižala sladkorni davek za 12 kron, t. j. od 38 na 26 kron pri meterskem stotu. To znižanje se bo izvrševalo stopnjevaje. Najprej se zniža sladkorni davek za 6 kron, potem slede znižanja po 3 K. Vlada bo poskrbela, da bo znižanje le na korist konzumentov.

Izpred porotnega sodišča.

Svojega sina zastrupila. Samska tovarniška delavka v Slapu pri Trziču, Marija Rozman, 39 let stara, pristojna v Krize, je porodila v Šiški dne 15. oktobra leta 1901 nezakonskega otroka, kateri je bil krščen na ime France. Ze četrti dan po rojstvu ga je vzela v rejo Marija Novak iz Vižmarjev. Nezakonska mati je vedno redno skrbela za svojega otroka in ga prišla vsako leto po večkrat obiskat. Otrok je bil svoji materi prav pristržno udan; vsakokrat se je materinega prihoda srčno veselil, a materino srce je ostalo do njega hladno. Ana Novak pripoveduje, da je obdolženka pri vsakem obisku popravevala, kako to, da ni v Vižmarjih nobenih nalezljivih bolezni za otroke, češ, da je v Trziču v tem oziru vse drugače. Z resno mislijo, otroka odstraniti, se je jela baviti dne 7. oktobra t. l. Imela je ljubezensko razmerje z nekim Jožefom Sprajcerjem, ki jo je mislil poročiti. On je dobro vedel za tega nezakonskega otroka, ne da bi to kahilo njegovo razmerje z Marijo Rozman in ji je še omenil, da bosta otroka še rabila. Obdolženka je znana kot zelo skopa ženska, ki si je od svojih prislužkov prihranila 2800 K, dote je pa imela 1200 K, tako da poseduje denarja 4000 K. Dne 9. p. m. je prišla Marija Rozman svojega sinčka zopet obiskat. Kakor prituje Ana Novak, sta bila mati in sin najprej kake pol ure sama v sobi. Ze takrat je dajala obdolženka otroku sladkorčke, takozvano «točko». Okoli poldne je z izgovom, da mora v Ljubljano, zapustila Vižmarje in vzela sinčka seboj, da jo je nekaj časa spremljal. Ko se je fantiček poslovil od matere, pripovedoval je domači deklici Ančki, da mu je mama prinesla «točke» in pa tudi neki rumen sladkor, ki pa je bil tako čuden, da ga je moral kar ven pljuvati. Tudi Ani Novak je se zadnjo noč pravil, da mu je mama med potjo razun cukerečkov dajala tudi neko rumeno stupo, katero je jemala iz lesene skatljice in da mu je to sama v usta dajala. Vrnivši se od matere, je še deček kosil ter šel popoldne k sosedu. Tudi večerjal je še, a postajal vedno bolj otožen. Ponoči se je naenkrat zbudil, rekoč, da mu voda iz ust teče. Ana Novak je opazila, da je otrok celo večerjo izbruhal. Stokal je vedno do drugega večera ter bruhal zeleno-rumene sline. Proti večeru je postal bled in mrzel. Poklicani zdravnik je odredil zdravila, a otroku je bilo vedno slabše, tožil je, da ga trebuh boli. Okoli pol 1. ure ponoči je pa na naglem umrl. Takoj se je začelo obdolženko sumničeti, da je svojega otroka zastrupila. Ta sum se je bil potrdil pri raztelesenju otroka, vsled katerega se je lahko sklepalo, da je

bil zastrupljen po fosforu. Orožniki so takoj pri aretaciji Marije Rozman našli v njeni omarici neko skatljico z rumenkasto stupo. Po njeni aretaciji je našla tudi priča Helena Peterle leseno skatljico z enako tvarino. Te dve skatljici in otročja čreva so se poslala na forenzični inštitut graškega vseučilišča in preiskava je dognala, da je bila v skatljicah fosforna pasta, strup z veliko množino fosforja. Ta tvarina se je našla tudi v otročjih črevah. Marija Rozman je svoj nečloveški čin tajila, končno pa vse priznala. Ona pravi: Otrok je bil na eno oko slep, slaboten in bolehen. Dolgo časa ni mogel hoditi in so se zaradi tega ljudje iz nje norčevali. Nadalje pravi ona, da ni mislila, da bo strup tako naglo uplival, temveč, da bo le polagoma slabotnega otroka uničil.

Obdolženka je pravila pred porotniki, da se ji je v sanjah prikazal njen sinček in da ji je naročil, naj sodišču reče, da je sam vzel z mize strup in ga pojedel. Sodišče je kruto mater-morilko obsodilo na smrt na vešala. Obsojenka je sodbo mirno poslušala.

Za zimo se je hotel preskrbeti. Dne 18. septembra t. l., okoli 9. zvečer, je pogorela kočja Marije Bergant v Dvorjah. Ker je bil tistokrat mesečni večer, je še ona krompir na njivi pobirala in odtod zapazila, kako da se nekaj pri strehi sveti. Hitro je pritekla na lice mesta in videla, da je že vse seno v ognju. Tekla je v sobo, urno zbudila svoja dva otroka in poklicala gostjo Heleno Net, ki so bili vsi v trdnem spanju, in bi bili gotovo vsi trije ponesrečeni, da jih ni Marija Bergant pravočasno rešila. Ogenj je provzročil 35 let stari dninar Janez Urh v Dvorjah. Ta se je namreč tretji dan po tem dogodku sam pri okr. sodišču v Kranju zglasil kot provzročitelj požara. Najprej je trdil, da so se mu vžigalice v hladnem žepu vnele, potem pa je svoj zagovor v toliko popravil, da je nalašč zažgal in sicer na ta način, da je gorečo cigareto v seno vrgel. Urh je požar zadel nekoliko iz maščevanja, ker mu je Helena Net očitala, da je vzel neki koš; pravi vzrok je pa najbrž ta, da si je preskrbel za dalj časa brezskrbno življenje v zaporu. Saj se je Urh proti prič Francetu Seršenu izrazil, da mora nekaj narediti, da bo prišel v «arest». Priči Francetu Sluga pa je Urh tožil, da nima obleke, ne denarja in stanovanja, ter ne ve, kam bo šel pozimi. Tej prič je obdolženec na kritičen večer še rekel, da bo še tisto noč nekaj naredil. Mariji Bergant je zgorela tudi škrinja, v kateri je bilo okoli 50 K in moževa obleka ter tesarsko orodje. Provzročena škoda se je cenila nekaj nad 1000 K. Na krivdorek porotnikov je bil Urh hudodelstva zažiga krivim spoznan in obsojen na deset let težke ječe. Obdolženec je izrazil, da je s kaznjivo zadovoljen.

Krvava nedelja v Černovi.

Dalje.

Slovaški narodni mučeniki so: Takoj umrli: Janči Pavel, 45 let star, ustreljen v prsa. Ostali za njim žena in 4 otroci; Lejko Antonija, 14 letna deklica, ustreljena v prsa; Polievka Michael, 45 let star, vstreljen v grlo. Ostali po njem žena in dvoje otrok; Hlinka Jožef, 45 letni brat župnikov, ustreljen v prsa. Ostali po njem žena in 4 otroci; Demko Katarina, 35 let stara, ustreljena v možgane. Ostal po njej mož in 4 otroci; Lejko Jožef, 45 let star, ustreljen v srce. Ostala po njem žena in eno dete; Uhrina Andrej, 24 let star, ustreljen v pljuča. Ostala po njem žena; Faga Rozalija, 18 letna deklica, ustreljena v pljuča; Demko Jožef, 35 let star, ustreljen v trebuh. Ostala po njem žena in 3 otrok. Dne 28. oktobra so umrli: Janček Ignacij, 25 let star, ustreljen v pljuča. Ostala po njem žena in 2 otrok; Otepka Karol, 26 let star, ustreljen v trebuh. Ostala po njem žena; Debnar Katarina, 38 letna vdova, ustreljena v prsa. Ostalo je po njej sedem otrok; Lajčjak Jožef, 55 let star, ustreljen v glavo. Ostala je po njem žena in 5 otrok.

Gledišče moritve ni možno opisati. Luže krvi, slepene s cestnim blatom — gromada mrličev. Z obupnimi kliči spoznavajo ostali svoje mrtve. In s

krvavečimi ranami se vlečejo ranjenci domov in kri označa njih pot.

Slovaki umirajo v strašnih bolečinah. Umirajo brez besede. Umirajo za čistost vere in morale. Življenje dajejo za svojega župnika Hlinko. S krvjo kupujejo dragi zaklad svobode slovaškega naroda.

Fischer, Kalocsay, Pazurik in Hanzely, moralni povzročitelji moritve so — zbežali. Cerkev se je torej posvetila v znamenju krvi.

Ljudje so se zvižali in umirali — ali niti nemu «služabnikov Kristusovih» ni prislo na misel, jim dati poslednjo tolažbo in uteho bratom po veri in krvi.

Strah jih je prevzel in zbežali so s polja moritve. Ali lica umorjenih in plakanje sirot naj jim ne da nikoli miru in njih kajnski čini bodo vznemirjali njih črne duše.

Glavar pa je tekel v mesto po — vojake. Morda se mu je zdelo premalo 12 mrtvih. Privedel je 100 honvedov in 400 pehote je poklical iz ... sic.

Nekateri ranjenci so umrli še tekom noči v strašnih bolečinah. Ali mirno so prenašali muke in njih smrt je bila junaska.

Ves način posvečenja pokazuje, da so hoteli provesti svoje, naj se zgodi kar hoče. Poslali so naprej madžarskega glavarja, da jim napravi pot za vsako ceno. Kalocsay, katehet v Ružomberku, je dan pred posvečenjem razglašaval po fari: «Jutri zmagamo!» Toraj načrt, ki je bil že v naprej skovan v tem smislu, privedi stvar madžarstva do zmage in bilo tudi preko trupel črnoveskega ljudstva.

Morilec-glavar in nasilniški duhovniki so na svobodi. Njim škof Párvy ne prepove jemati telo Gospodovo v s krvjo poskropljene roke.

Dan 27. oktobra 1907 ostane s krvavimi črkami zapisan v zgodovini slovaškega naroda. Na grobove mučenikov bodo romali Slovaki: s travo gomilj vzraste jim nadeja, da: «Dá Bog trpeti, ali poginiti ne da slovaškemu narodu.» Konec prih.

Trgovci, zasebniki, pozor!

Vse vrste najkрасnejših obeskov za božična drevesca, vse najfinejšega okusa in ceneje kot drugod, dalje razno fino pecivo i. t. d. razpošilja 208 1

Emil Brandt

izdelovatelj slaščic v Kranju.

Prekupovalci znaten popust.

Blago je lepo zloženo v kartonih, se toraj ne polomi.

Ernest Zupanc
v 25. letu svoje dobe, previden s svetotajstvi. 204
Truplo rajnika se prepelje v Kranj in bode pogreb v nedeljo, ob 3. uri popoldne, iz Pleiweissove hiše.
Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.
Pokojnika se priporoča v blag spomin.
KRANJ, 14. grudna 1907.
Brez vsakega posebnega naznanila.

Pozor!

Pozor!

IVAN SAVNIK

„pri Besenčanu“ v Kranju
na Glavnem trgu hiš. številka 193.

Priporoča svojo veliko zalogo sukas, modnega in platnovega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgorajjih jop (Oberjack) ter nepremotljivih pelerin za fenste in moške.

Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženine, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštino prosto. — Za gg. šivilje in krojače poseben popust.

Na drobno in debelo.

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rdeče in belo vino od 56 litrov naprej.

Loterijska srečka dne 7. decembra t. l.
Trst 61 43 76 79 51

V južnonemški predilnici (lep, katoliški kraj) dobi nekaj rodbin

delo. Visoke mezde, cenena, zdrava stanovanja. Dobre šole v kraju. Prese- litveni stroški se dopošljejo ter se jih potem plačuje po dogovoru nazaj. Naznanila s po- datki delazmožnih oseb pod S. L. 1273 na Rudolf Mosse, Augsburg (Bayern).

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred- stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga pri- meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

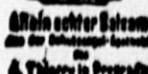
Tovarniška zaloga: 236-31
Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Vaaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.
Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim za- klepom 5 K. 91 26-14

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Št. 1000

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
Zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
v
lekarstveni
škatlici

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-22

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Primerna darila za Božič in novo leto

modna, galanterijska in norimberškotrgovina

Antona Adamiča v Kranju

naspr. urarja K. Suttnerja nasl. naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

Moderni albumi za slike in razglednice, spominske knjige, papirne kasete, kasete za okraske, šivanje in denar, okvirji za slike, različne vaze, samovari, cedilci za čaj, posode za sladkor, jagode, maslo i. t. d., jedilne garniture, košarice za ročna dela in kruh, verižice za dame in gospode, vratni kolirji, broški, zapestnice, gumbi za manšete, listnice in denarnice, taške za dame ter še mnogo drugih primernih predmetov.

Velika izbira

Ravno doble najmodernejšje kravate in samo voznice, ščitilnih ovratnikov (Kragenschoner).

Galoše in glace-rokavice za dame in gospode! Modernejše najnovejše oblike.

Okraski za božično drevo v najnovejši izbi.

Koledarji in pratike ter jaslice! 68 52-87

Toaletni predmeti, fini parfumi i. t. d.

Najnovejše drsalke „Eisblume“.

Postrežba točna! Cene nizke!

Na drobno in debelo! Na drobno in debelo!

Naznanilo.

Cenjenim damam in gospodom uljudno naznanjam, da je iz prijaznosti prevzel gospod

Anton Adamič, trgovec v Kranju, Glavni trg

nabiranje nečistega perila, ter mi pošiljal istega v pranje in likanje, katerega bodem v teku 4 dni zgotovljenega vračal. 198 10-4

Prosim torej cenj. doseganje in nove odjemalce mesta Kranj in okolice, da blagovolite od sedaj naprej oddajati perilo zgoraj omenjeni tvrdki, ker si tukaj prihranite poštnino!

Se priporočam **Anton Šaro,** svetilolikalnica kolodvorske ulice.

Cene navadne! Poštnina prosta!

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,
Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjirstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-10

valjični zastori (Rollbalken).

Pazite na

Za vsako gospodinjstvo je najkoristnejše božično darilo

Original Singerjev šivalni stroj

Singer Ko., akojska družba za šivalne stroje

KRANJ.

Pozor! S tem dovoljujemo opozarjati naše cenjene odje- malce pred sivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi kupčevalci pod imenom „Original Singer“. Ker ne oddajamo nikdar naših strojev na druge trgovce, so isti kvečjemu naši stari rabljeni ali iz tretje roke kupljeni, za katere pa ne moremo jamčiti in tudi ne dati posameznih delov. 86 52-46

Samo 6 dni

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši „Kmetijske posojilnice“, nasproti znano gostilne pri „Figovcu“. 149 26-16

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

Najbogatajša zaloga izgotovljenih oblek za go- spode, dečke in otroke. V zalogi vedno najlepša in najmodernejša konfekcija za dame.

Čudovito nizke cene!

172 13-10

O. Bernatovič.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarja, porte in žore, resice, krepljene in žore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebne resice, čipke in žore.

Šerpe

iz svile, šipki in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-20 odeje za vozičko.

Oprava za novorojenčke, posteljna podloga iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdriske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žopne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čipice in šport-pasovi.

Jogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

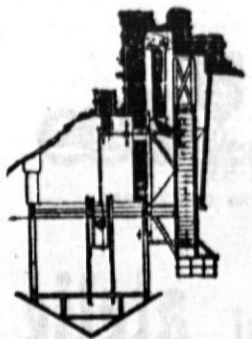
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Raspošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

Krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov: Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v skatli lepo aranžirano. Raspošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugalalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-25

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

123-29

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizn 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-46

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa vrstnih puš za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-9

Ilustrovani ceniki zastoj.

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

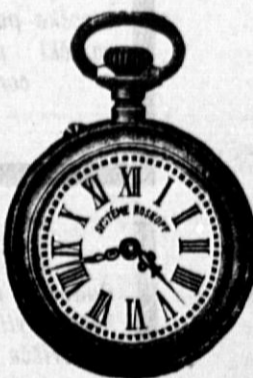
vizitnice, zavitke i. t. d.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2'45, enaka iz pravega srebra gl. 3'95, ista z dvojnimi tršim srebrom močnim pokrovom gl. 6'50 in naprej.

priporoča svojo izborna zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga raspošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštne proste.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

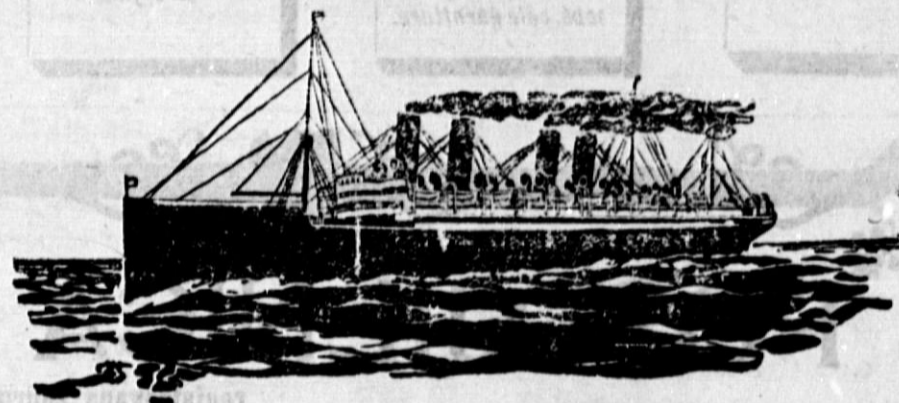

St. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4'85, ista z dobrim ankerkolesjem gl. 5'95 in naprej.

6-48

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tšilerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pjasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdesten. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-55

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

kateroga plačuje hranilnica sama.

1 26-24

Stanje vlog K 4,423.322'55 Stanje hipotecnih posojil K 2,634.523'43

Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na
147 52-20 sproti hotela „Union“

System Salto

GOLDENE MEDAILLE
DEMIJEN 1904

priporoča
za gojitev las in
za umivanje
glave svoj zdrav-
niško priporo-
čeni gorko in
mrzlo zračni
sušilni aparat.
Suši brez nad-
ležne vročine.
Ne proizvoduje
skrčenja las.
Vpliva dobro na
pospeševanje
rasti las.
Zaloga vsakovrstnih
vpletik striženih in
zmešanih las
Oddelek za dame
s separatnim
vhodom.

Kupujete se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse
vrste rokavice, nogavice i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filijska iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič

v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste fino modno blago za dame in gospode, nadalje svojo
dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boe za
dame, kapoe ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-4

Damske in otroške klobuke, fine hauboe, kapoe i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, svilne ter baržuna v
vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

MODRO, KESANO, BIALE, KESANE,
KESANE OPRAVE, KESANE
OTROKE.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-23 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hišiva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, silke v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Špejaliteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čansko trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalnico sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.
Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Špejalitete v no-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tilžno in v i. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
vakar tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
111-26 tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

Denarni promet
v letu 1906.:

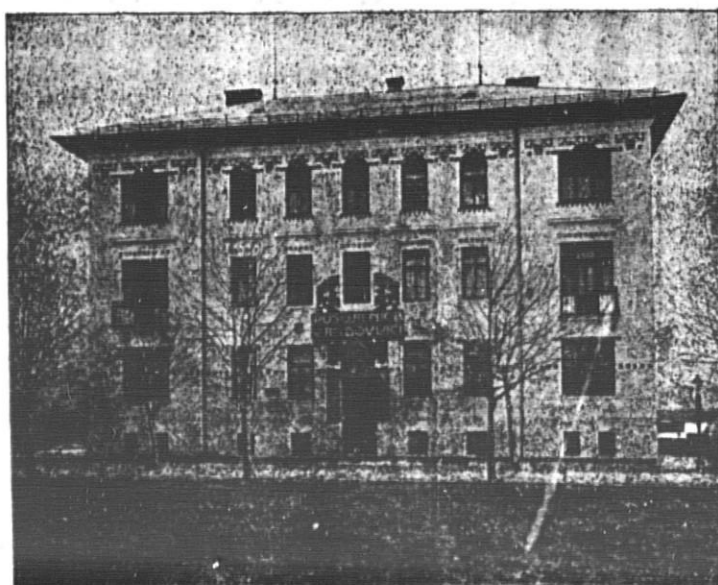
K 3.500.000

4 ¹/₂ %

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
me nice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali
in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop.

izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-24

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-krat 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravnne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del.

□□□□

Kmečke posojilnice in hranilnice.

II.

Dalje.

Ko ta propagator, imenujmo ga ustanovitelja, pridobi nekaj razumnih, uglednih, previdnih in zanesljivih posestnikov, kateri bi bili voljni prevzeti odborniška mesta bodoče kmečke hranilnice in posojilnice, tedaj se je treba nekoliko poučiti o ustanovitvi in vodstvu. Napredek vsakega novega zavoda je odvisen največ od podjetnosti, razumnosti in praktične zmožnosti onih ljudi, kateri vodijo ta istega in mu stoje na čelu.

Treba si je dobiti nekaj knjig, vsaj one, katere smo priporočali že v pretekli številki, dobri so večkratni ustni pogovori o nameri, še boljše je imeti diskuzijo z morebitnimi ugovori od opozicijske strani, od onih, ki vidijo vse črno. Čimveč pogovora, čimveč prerekanja, tembolj se izbistrijo pojmi in določijo gotova načela za bodoče delovanje.

Obrniti se je tudi za potrebna navodila, kakor tudi potrebne tiskavnice na centralno zvezo, nam bode kazalo na «Zvezo slovenskih zadrug» v Ljubljani, katera ima vse potrebne tiskovine že v zalogi, ista pa pošlje tudi enega ali drugega odposlanca v oni kraj, kjer se ustanavlja podjetje, da ustanovitelje o potrebnem pouči v vseh podrobnostih.

Posebna shoda predno ni podjetje ustanovljeno ter registrirano, t. j. vpisano v zadrugni imenik (register), ni potreba.

Neobhodno potrebno delo za ustanovitev kmečke hranilnice in posojilnice je sledeče:

Treba je poveriti ali legalizirati podpise onih članov, ki vstopijo v prvo

načelstvo in se imenujejo proponentje ali ustanovitelji.

Dogovore se namreč, da gredo gotovega dne k okrajnemu, pristojnemu sodišču ali pa notarju, da se poverijo ali legalizirajo njih podpisi, kar se zakonito zahteva. Pri okrajnem sodišču se legalizacija izvrši brezplačno, a je treba kolekovati poverilo z 2 K kolekom, pri notarjatu le z 1 K kolekom. Tudi morata biti pri sodišču navzoči dve priči, kateri priči pozna osebno dotični uradnik, ti dve priči morata osebno poznati one može, kateri hočejo, da se njih podpisi legalizirajo ali poverijo. Če so ti može osebno znani, potem ni potreba prič. — Kam se gre legalizirati, to že odločijo krajevne razmere. — Pripomniti moramo, da je najboljšo, če gredo vsi dotični može, oziroma proponentje hkratu poveriti podpise, ker sicer, če bi šel enkrat eden, drugič drugi bi bilo potreba si za vsakega preskrbeti kolek po 2 K in par prič, ki bi dotičnika osebno poznali. Posebno neprilichno bi bilo, če bi bil odposlanec «Zveze» pričujoč ter bi moral tako še enkrat priti, da bi bili vsi poučeni.

Kolikokrat se naj potrebne vloge na c. kr. deželno sodišče lastnoročno podpisajo? Važno vprašanje.

1. Lastnoročno, in sicer pred očmi dotičnega uradnika, ki izvrši legalizacijo, se mora podpisati prošnja za vpis kmečke hranilnice in posojilnice (tudi druge zadruge) v zadrugni register. Na tej prošnji potem uradnik potrdi, da so se oni proponentje resnično lastnoročno podpisali.

2. Lastnoročno, ne da bi bilo neobhodno potrebno — lahko doma — ravno pred sodiščem ali notarjem, se podpisajo v naznanilu deželnemu kot trgovskemu sodišču, kako se bodo na onih spisih, ki se bodo izdajali v imenu kmečke hranilnice in posojilnice (zadruge) podpisovali.

3. Lastnoročno je podpisati tudi izvirna pravila. Važno je, da se v teh listinah vedno

navede kraj, dan, mesec in leto, ker mora biti to vedno povsod navedeno.

Ko je legalizacija izvršena, se lahko ta listina odstopi dotičnemu zvezinemu odposlancu, ali pa se pošlje n. pr. v našem slučaju, na «Zvezo» slovenskih zadrug» v Ljubljano.

Delo še ni s tem opravljeno. Mora se preskrbeti k izvirnim pravilom (izvirnik) še prepis pravil, kajti vlagajo se pravila v dveh izvodih ali eksemplarih. Tukaj se marsikdo moti in mu ne gre v glavo, zakaj se vložijo pravila za bralno ali gasilno društvo v petih primerih, za kmetijsko zadruge pa le v dveh izvodih. Razločevati moramo tu dva zakona, društveni z dne 15. novembra 1867. in zadrugni zakon z dne 3. aprila 1873. Za kmetijske zadruge je merodajen in upliven le zadnji.

Najpametneje je, da se pusti nadaljnje delo «Zvezi», da sama oskrbi prepis pravil, katere je treba dati zopet pri okrajnem sodišču vidirati, t. j. mora se sodnijsko potrditi, da se prepis pravil čisto in dosledno vjema z izvirnikom. To delo se zgodi zopet brezplačno od sodišča. — Prepis pravil je treba kolekovati za vsako polo z 30 vinarji, med tem, ko je original ali izvirnik prost koleka.

Ko je to vse storjeno, se pravila lahko vložijo pri c. kr. deželnem kot trgovskemu sodišču v svrhu vpisa v zadrugni imenik (register), kar se kmalu izvrši, če pravila odgovarjajo določilom zadrugnega zakona. Sicer se vrnejo in se morajo tako izpopolniti, kakor zahteva oblast.

Vsi stroški ustanovitve znašajo, če je ustanovitev pametno pričeta 4-30 K v kolekih, namreč: kolek za prošnjo v svrhu vpisa 2 K, legalizacije ali poverjenje podpisov, če se vsi člani dajo obednem poveriti 2 K in kolek za prepis pravil, če niso obširnejša nego eno polo, 30 vinarjev; nadalje se zvišuje za vsako polo za 30 vinarjev, če so toliko obsežna. Misli se pa ne sme tako pola, kakor je n. pr. list v knjigi, temveč velikost take pole, kakor

PODLISTEK.

Inserat.

Saljiva črtica.

Prelistaval sem časopise in moje radovedne oči so obstale nad skromnim inseratom.

«Mlada, 20 letna gospica, plemenitega značaja, s 30.000 K dote (i no, to je postranska stvar) želi si dopisovati (samo?) z gospodom idealnega značaja».

Idealen značaj!

Vi vsi, moji mladeniški tovariši, ste si gotovo prebrali to skromno oznanilo in brezdvomno so se vam zježili lasje, potegnili ste manšete, popravili kravate, naravnali brke in vzdignili glavo.

«Idealen značaj moški! To bi mogel biti samo jaz.»

Kateri moški bi ne sodil tako sam o sebi! Ne bi bil pač moški. Ravno tako, kakor bi ženska ne bila prava ženska, katera bi ne bila o sebi prepričana, da je najlepša in najpridnejša med ženskami.

Ideal značaja. Kolikor ljudi na svetu, toliko značajev.

Ali vendar sem zaradi gotovosti žrtvoval papir, kuverto in znamko ter svoj imeniten rokopis in pisal sem temu samostalnemu bitju.

«Blagorodna, dražestna gospica, povejte mi, bilo tudi anonimno, kako si Vi predstavljate idealnega moža. Velespoštovanjem» in tako dalje. Znamka za odgovor.

Odgovor je prišel.

Dražestna je pisala, najprvo: da je bila v inseratu tiskovna napaka, da so mesto 20 tiskali 30, kar se tiče dote, in mesto 30 pa so natisnili 20, kar se tiče let. Drugič: da mi ni treba biti tako radovednim v teh letih, ko sem vendar že polnoleten in ne kak petošolec, in tretjič: njen ideal moškega značaja je, da bi on ne bi bil ne premlad (da bi ji ne uhajal), ne prestar (da bi jo mogel na sprehodu dohajati), da bi imel tako močne prste, da bi mogel nositi onih osem prstanov, katere je podedovala po stricu, da bi nosil «panama» klobuk — vsaj prvo leto — da bi bil ves dan doma ter imel vsaj šest tisoč na leto. Četrto: ako bi ji mogel preskrbeti takšnega ženina, da bi mi darovala krasen kaktus, ki cvete vsakih dvajset let. Poslal sem ji — že zaradi kaktusa — vsaj pol ducata nancev, katerim bi se prilegal gori omenjeni popis ženskega ideala, ali brez uspeha. Ideal moškega značaja!

Zensk je na svetu več kot moških, vsaka ženska ima svoj poseben ideal, tako da je teh idealnih moških značajev na svetu mnogo več, kakor moških

samih. A ženske so skromne v tem oziru, včasih preskromne. Nili ravno pri roki moški z idealnim značajem, odpusti mu blagonaklonjeno besedico «idealni», včasih mu odpusti i «značaj», samo da ostane vsaj moški.

Z naraščanjem let izginjajo i pogoji in izbircnost. Popušta se na idealih in končno to izgleda kakor pri madžarski licitaciji: Kdo da najmanj.

Svobodni ljudje imajo popolnoma drugačne ideale kakor pa oženjeni in v mladosti ima clovek zopet druge ideale, kakor pa v dobi, ko se nahaja v takozvanih «najlepših» ali še poznejših letih. Poznamo to. V dvajsetih letih smo imeli druge ideale in želje, kakor pa danes, ko nam je že «dvajset proč». In kar nam je bilo idealno takrat, to se nam dozdeva danes kakor glupost in mnoga bi bila danes veliko srečnejša in zadovoljnejša, ko bi takrat ne bila dosegla svojega ideala.

«Kako si vi predstavljate ideal moškega značaja, dražestna gospica?»

No, da bi imel črne oči, da bi bil zamišljen, da bi nikomur ne gledal v oči nego samo njej, da bi imel male, prav male brčice pod nosom, katere si mora zopet poravnati po vsakem poljubku, da bi nosil moderno oblekico in se imenoval Zvonimir,

se prodaja papir v prodajalni. n. pr. kancelijski papir.

Ko je kmečka hranilnica in posojilnica vpisana v zadrugi imenik in ima načelnik sklep deželnega sodišča v rokah, se dopolnje sklep in dovoljena ali registrovana pravila na »Zvezo«, da ona se enkrat preskrbi vidiranje pravil in sklepa, kar je treba priložiti prošnji na urad za odmero pristojbin v svrhu davčnih olajšav.

Kmečke hranilnice in posojilnice so deležne velikih olajšav, in sicer jim ni treba rabiti velikih kolekov, temveč zadostujejo najnižji. Da se pa ta pravica zadobi, treba je za one ugodnosti prositi.

Kakor razvidno iz sledečih vrst, je treba izpolniti marsikaj, kar da onemu, ki ni ni vaju takih stvari, precej opraviti.

V poštev pa pridi, da so naši uradniki, ki vodijo take stvari, posebno po deželi, prav slabo v tem poučeni in večkrat v svojem lastnem neznanju človeka popolnoma zbegajo in vplasijo, posebno v tem oziru, da kupi preveč in visokih kolekov.

Da je vsak ustanovitelj kake zadruge siguren in zagotovljen uspeha, je najpametnejše, da piše po dopisnici na »Zvezo slovenskih zadrug« v Ljubljani, ki mu vse potrebno preskrbi in pošlje tudi svojega odposlanca, da pouči ljudi. Posebno pa je potrebno, da je odposlanec navzoč, ko se vrši prvi uradni dan. **Jožef Jenko.**

Svobodna šola.

Toliko se grmi s klerikalne strani proti svobodni šoli, dasi ona ni tak peklenšček kakor se nam jo slika. Kaj so zahteve učiteljstva, ki se bori za svobodno šolo?

Potreba je v prvi vrsti notranjega olajšanja pedagoškega delovanja v šoli, kajti razum, voljo in ljubezen k delu nič tako ne ubija, kakor nesvoboda. Svobode potrebuje učitelj in otrok, da rada delata. Svobodna šola hoče vzgojiti razumno in moralno razvitejšega človeka in zato hoče odstraniti iz šole vse, kar brani svobodnemu razvoju vseh njegovih zmožnosti, in zavešči v njo vse, kar privaja dete k najvišjemu razcvetu vseh njegovih nalog. Zato stavi svobodna šola proti centralni pedagogiki narodno-individualno in zahteva, da se deca poučuje v materinstvini. Z zmanjšanjem števila otrok za en razred in s pomožnimi šolami za manje nadarjeno dečo, hoče olajšati vzgojo individualnosti. Svobodna šola zahteva odstranitev olajšav zastran obiskovanja šole, ker one pripravljajo dete ob pouk v dobi, ko je sprejemljivost največja; zahteva, da se deca brani pred izkoriščajočim delom, od kojega mro predčasno; zahteva odstranitev šolnine, ki je anahronizem v očigled obligatnemu šolskemu obisku; zahteva brezplačno dodajanje vseh učnih pripomočkov.

Svoboden mora biti tudi učitelj. Svoboden mora biti v misljenju in pedagogiki, neodvisen gospodarsko in državljansko. Hoče-li učitelj vzgojiti dete, ki bo imelo svoj razum, mora biti sam popolen, samostalen človek. To popolnost mu da višja izobrazba. Ona ga usposobi za pedagoško in znanstveno neodvisnost.

Dosti malo, in takšni ženski stvarici to zadostuje za yes blagor, za vse življenje. Črne oči, male brčice in ime Zvonimir. Od teh treh stvari hoče živeti, ob njih hoče biti srečna noter do smrti.

Druga ima zopet drug ideal o moškem značaju. Njen pričakovani mora biti filozof z belo kravato, ki bi znal plesati valček na levo, da bi jej napisal vsak dan pesmico v album in vsako nedeljo da bi šel z njo ven iz mesta v prirodo.

«Kako si vi to predstavljate, milostiva?»

«Jaz? Jaz sem vendar že poročena. Jaz sem dobila moža, ki je bil značaja, kakor sem ga želela. Danes seveda — —»

«No! Kaj šel ideal ostaja ideal, kakor zlato ostaja zlato.»

«I, zlate stvari pridejo iz mode.»

Takrat, pred leti, ko se je možila, je dobila moža, ki je imel vse lastnosti njenega ideala. To je bilo takrat in za takratno življenje je to popolnoma zadostovalo. Doslej ne more tarnati, ali ko bi se možila danes, bi bil njen ideal drugačen. Njen mož je vedno dober, ali noče ljubosumiti, dasi je nekoč ljubosumil, tako da ji to ni bilo niti milo, noče z njo hoditi na predstave in ko bi se možila danes, bi imela drugačno poročno obleko in tudi drugačen ideal.

Današnji učitelj je uklenjen s tisočeriimi fermami ne samo v šoli, marveč i v občanskem življenju. Se v šolskem zakonu iz l. 1870 se prepoveduje učiteljem samo, da ne smejo zlorabljati svoj urad v šoli k političnemu, narodnim in verskim izjavam. Ali že disciplinarni red, izdan l. 1875, je postal za učiteljstvo prava metla, posebno se po Thunovih odredbah l. 1895. Z njimi je uklenjen učitelj popolnoma v vsem izvenšolskem delovanju, z njimi je omejen v pravici svobodnega izražanja in posebno pri izvrševanju volilne pravice, ker se mu prepoveduje »vidnim načinom to ali drugo stranko podpirati ali razvijati agitatorsko delovanje«, in ukazuje se mu »popolna nepristranost napram političnim strankam«.

Naj objasnim, kako se more te odredbe v spojenju z zastaranim disciplinarnim redom zlorabiti proti učitelju. Recimo, da je učitelj primoran agitirati za socialno-demokratskega kandidata proti klerikalnemu. Upelje se disciplinarna preiskava proti njemu in spoznan je krivim ter dobi kot najmanjšo kazen: pismen opomin. Posledica tega je, da je njegovo delovanje spoznano za neplodno in pri najbližjem povišanju plače, zadrži se mu ta na 1—3 leta, to je, učitelj pride ob 150—400 K!

Taka je svoboda današnjega učiteljstva! Je sveta dolžnost vseh ljudi dobre volje, da vse moči zastavijo v ta namen, da se disciplinarni red modernizira in da se učiteljstvo v očigled današnjim razmeram podpre i gospodarski.

Naloga šolskih uradov je, podpirati šolo in učitelja pri izvrševanju težavne naloge. Današnje šolske urade pa ni možno smatrati za institucije, ki bi bili za šolo ščit svobode. Našim ljudem je šola v mnogih slučajih, posebno pa tam, kjer vlada klerikalizem, potrebno zlo, katero je treba omejiti ali pa popolnoma odstraniti. Ta duh preveča le pregosto i šolske urade, posebno v krajnih šolskih svetih, v katerih zasedajo često ljudje brez znanja čitanja in pisanja, ali nahujskani bijejo po učiteljstvu, kolikor se da. Zato kliče svobodna šola po reorganizaciji šolskih uradov, da postanejo zastopstva staršev, ki bi z vseobčo volilno pravico pošiljali vanje prave izobražence kot svoje zastopnike ter da tudi postanejo zastopstva onih, ki jim je poučevanje in vzgoja življenski poklic, namreč učiteljev, pošiljanih v šolske urade po svobodni volitvi učiteljstva. Razume se, da morejo biti nadzorniki po intencijah svobodne šole samo odlični možje in značajni ter strokovno izobraženi.

K.

Gospodarski del. ■

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Srbija je leta 1873. z »zakonom o kovanju srbske srebrne monete« leta 1878. z »zakonom o srbskim narodnim novčima« sprejela novčni sistem latinske novčne zveze in sicer so se uvedili srebrenjaki po 5 dinarjev in zlati po 10 in 20 dinarjev s čistoto $\frac{900}{1000}$.

Tudi na Bolgarskem imajo latinski novčni sistem. Novčna enota je lev = 100 stotink. Zlati

On tudi. Njegovim idealom je bila vitka, nežna plavolaska — in dobil jo je za ženo. Danes mu je ta vitka jelka osivela in odebelila, da vse poka na njej. In se — — Skratka: ko bi se danes ženil, imel bi drug ideal, kot takrat.

Ideal je trenutno hrepenenje. Nekako dobo vztraja, ali potem — človek ima vendar oči, da se zamore ogledati po idealu. In ko bi sam ne utegnil ali ne imel priložnosti, nauči ga svet.

Vsak ideal sčasoma obledi, ker človek vidi okoli sebe vedno in vedno toliko novih pojavov, ki spadajo tudi k njegovemu idealu.

Nekdo je srečen v življenju, ali pri tem želje venomer rastejo, kakor cvetje pomladi na loki. In so srečni ljudje, ki pa vendar često zdihujejo, da so drugi mnogo srečnejši, da so drugi imeli lepši ideal, kakor oni.

In vsak raje postane vsakdanji, traja-li malo dalje.

Bibličnim prastarišem je zadostoval raj z drevjem, cveticami, ptički in potoki. Sedanje ljudstvo ima druge ideale, zato bi jim takšen raj ne zadostoval. In morda je postal ta biblični raj prvim ljudem vsakdanjen, morda so si domislili, da je drugje mnogo krasnejše življenje, zahrepeneli so priti drugam — in prišli so,

kosi štejejo 20 in 10 levov, srebrni pa 5, 2, 1 in $\frac{1}{2}$ leva.

V Črnigori nimajo svoje vrednote; le mali drobci so začeli v zadnjih letih izdajati; sicer pa velja avstrijska vrednota.

Romunija in Portugalska tudi računata v frankih.

Združene države severnoameričanske so imele do leta 1873. postavno dvojno vrednoto. Zlati dolar ima 1.505 g čistega zlata, srebrni dolar 24.056 g čistega srebra, torej si stojita zlato in srebro v razmerju 1 : 15.988. Z zakonom z dne 12. aprila 1873. se je odpravila dvojna vrednota, ker se je ustavilo kovanje srebrnega dolarja, čeprav je imel še vedno plačilno zmožnost. Pozneje se je skušalo zopet srebru priboriti prejšno veljavo v novčnem sistemu s takozvano »Bland Bill« iz leta 1878. in »Sherman Bill« iz leta 1890., toda s postavo z dne 14. marca 1900. se je menda končno določila zlata vrednota, vendar pa ima srebrni dolar in papirni denar kot postavno sredstvo prejšnjo pravico.

5. Greshamov zakon.

Videli smo v prejšnjem poglavju, da povsod ondi, kjer se je uvedla prvotno dvojna vrednota, polagoma prehajajo do zlate vrednote. To si lahko razlagamo na podlagi Greshamovega zakona, ki je popolnoma naraven, ki se pa kljub temu zdi nekako protisloven. Gresham, bogat angleški trgovec in ustanovnik londonske borze, ki je živel za časa kraljice Elizabete, je izrekel namreč tole, že zgoraj omenjeno pravilo: Slab (manjvredni denar) prežene vedno dobri denar. V življenju vidimo splošno ravno nasprotni pojav. Dobro blago se obdrži, slabo pa se skuša odstraniti.

Ker je pa denar blago neke posebne vrste, ker nam služi le zato, da zanj dobivamo druge dobrine, torej kot izmenjalno sredstvo, zato si tudi lažje razlagamo ta, sicer ne takoj umljivi zakon. Če za slab denar lahko dobimo isto blago kakor za dober denar, gotovo ne bom izdal dobrega denarja, temveč tistega, ki ga manj cenim. Dobri denar torej preide iz prometa in sicer se to lahko zgodi na tri načine.

1. Ljudstvo spravi dobri denar. To vidimo zlasti ob krizah, ob času vojsk i. t. d., ko ljudje spravljajo zlato ali srebro, ne pa papirnega denarja, do katerega nimajo toliko zaupanja. Tako »težaviranje« opazujemo tudi ob času velike finančne krize v Zedinjenih državah. Banke skušajo nabrati kolikor možno veliko zlata, denarni nadomestki (surogati) pa vedno bolj izgubljajo svojo vrednost. Isto se je zgodilo za časa francoske revolucije ali velikega avstrijskega finančnega poloma začetkom prejšnjega stoletja.

2. Še bolj pa se kaže tak pojav pri plačilih, ki gredo v inozemstvo. Notranje dolgove pač lahko plačujemo v slabem denarju, če ima ta tudi plačilno zmožnost, ali drugače je, ako ima posameznik ali država opraviti z obveznostmi v inozemstvu. Zunanji upnik se ne bo brigal n. pr. za našo vrednoto, ako imenska vrednost našega goldinarja ne odgovarja tržni vrednosti srebra, ki ga vsebuje, temveč bo zahteval plačilo v polnovrednem zlatem denarju. Zato bo pa denar, čegar imenska vrednost je enaka notranji vrednosti kovine, polagoma izginjal, ostal pa bo manjvredni denar.

3. Če ima srebro ali zlato, ki je kovano v denar, večjo vrednost, nego jo ima tolika množina zlata ali srebra sama na sebi, tedaj bomo opazili, da se zlati ali srebrni denar ne bo na trgu dolgo ohranil kot novc, temveč kot blago, ki se bo dražje prodajalo.

Imamo zlasti tri vrste primerov, ko opazujemo Greshamov zakon.

A v ganljivem soglasju živimo skoro vsi v tem prepričanju, da je vsakdo nas imel nekoč nekak ideal in ko smo dosegli ta ideal, pravimo si, da ta ideal ni bil pravi, da smo si imeli zbrati drug vzorec.

Mlad študent goji skrbno svoj ideal, postati nekoč profesor. Ob neumornem delu in pehanju uresniči se mu ta ideal. Dobro se mu godi, njegovo življenje je sijajno osigurano, ali pri najbližji priliki ne pozabi pripombe, ko bi bil imel takrat tak razum, kakor ga ima danes, bi bil študiral za advokata. Tem se godi baje najbolje.

A advokat vam pripoveduje, ko bi on imel takrat ta razum in izkušnost, kakor jo ima danes, ne bil bi nič drugega študiral kakor medicino.

Ideali! Ko se človeku ideali uresničijo, nenkrat se mu zdi, da si je imel ipak izbrati in gojiti drugačne ideale. In na svetu je že tako, da se postavljamo s svojimi ideali in željami, da se jim moremo rogati, ko smo jih dosegli.

«Ko bi bil imel takrat to pamet, ki jo imam danes — —»

To tudi jaz pravim in pravili bodo to vsi, ki mislijo, da bodo za deset, dvajset let imeli to pamet, kakor jo imajo danes. **Franjo Krašovec.**

1. Že Gresham sam je opazil v svoji dobi, da je obrabljeni novc, ki je bil v prometu skupno z novim novcem, kmalu tega izpodrinil. Isto opazujemo še dandanes. Tudi tedaj, če se novc kuje pod dovoljeno „toleranco“, vidimo, da polnovredni novci izginejo iz dežele, v kateri ostanejo le manjvredni.

2. Greshamov zakon opazujemo posebno še tam, kjer je v prometu papirni denar s kovanim denarjem vred in je papirni denar izgubil iz raznih razlogov svojo označeno vrednost. Tu vidimo, da kmalu izgine kovani denar (srebro in zlato) iz dežele, na njihovo mesto pa stopi papir. Tako smo videli pri finančnih krizah v Severni Ameriki in na Ruskem, da se njihov zlato in srebrni denar ni mogel ohraniti doma, čeprav sta mogli proizvajati ti tržavi dragoceni kovini skoraj za ves svet. Dalje prih.

Tedenaki sojem v Kranju dne 9. decembra 1907. Prignalo se je — konj, 146 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 5 domačih telet, — hrvaških telet, 63 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — kozji, — domačih kozlov, — hrvaških kozlov, 1 domača ovca, — hrvaških ovc in — buš. — Pšenica K 12:50 proso K 7:50, rž K 10:—, oves K 8:50, ajda K 9:25, fižol ribničau K 10, mandalon K 7:—, koks 10:— in krompir 5:— za 100 kg

Dopisi. ■ ■ ■

□□□□

In Cerkljan. Veselo znamenje je, da je zopet začel nekdo iz naših prijaznih Cerkljan poročati v „Gorenjcu“, kjer klerikalne močice krtači po zaslužju. Jaz imam dodati samo še nekaj. Res je, da se vsi v vašem listu omenjeni močici potegujejo za županski stolec v Cerkljah, toda dopisnik ni omenil pravih kandidatov. Prvi je metlasti Avman, ki hoče ustreči vsem in v vsem, ki pa je in ostane cervena miš. Bil je naprednjak, postal je klerikalec, ker ima sina kaplana tam, kjer je doma naš Bešter. Svoje klerikalno prepričanje proda za vsako lepo besedo, toda mož beseda ne ostane. Drugi možič, ki stavi svoje upanje na županski stolec, je Mošnik iz Spodnjih Brnikov. Ta je prav prikladen par Avmanu. Klerikalec je po sili, vsled sorodstva z nekim duhovnikom na Dolenjskem. Menda mu kaj da, kadar pride k njemu, zato je klerikalec, sicer pa za črno kavo proda svojega moža. Še nekdo se napihuje izmed maziljenjcev na gorah, kateremu bi pa svetovali naj lepo molči in v strahu božjem prazni svoje sode. Tema dvema kandidatoma tudi g. Vilko Pavlus ne bo pomagal do županskega trona. Za klerikalno stranko se zelo trudi tudi gladkoobriti Pogačarjev Janče iz Poženika, menda zato, ker je podedoval po ranjkem stricu, g. kanoniku Martinu Pogačarju. Copatični fant, ki goni v mlekarji stroje, da si prisluži vsakdanjega kruha, se silno fruhti za izvolitev klerikalnih mož. Ta lačni revež nima kaj jesti, pa misli, da se bo nasitil s klerikalno politiko. — Poglejmo pa še, kako se ločijo klerikalni backi od naših zavednih in naprednih mož. Niti do kolen ne sežejo vsi dozdej omenjeni možiči g. Babiču iz Zgornjih Brnikov, ki je po mojih mislih najboljši kandidat za župana. On je neustrašen mož, ni kot cerkvena miš tih vsakemu klerikalnemu mogočnemu, ne gleda ne na desno ne na levo in deli klofute ob vsaki priliki in vsakemu, kdor jo zasluži. Zato pa, možje, ne poslušajmo neskušnih kaplanov, katerim se gre samo za svoje mavhe in volimo na dan volitve za župana moža, ki bo imel pogum. Izvolite moža za župana, ne pa jazbeca.

Is Tržiča. I. slovensko društvo perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali v Tržiču namerava drugo leto v jeseni, v proslavo 60 letnice Njegovega Veličanstva cesarja Franc Jožefa I. prirediti svojo prvo vseslovensko razstavo vsakovrstne perotnine in malih domačih živali, ter že sedaj opozarja vse svoje člane, vse čitatelje „Perotninarja“, sploh vse zanimance slovenske maloživinoreje na ta za vse slovenske pokrajine velevažni začetek ter jim da tako priliko, da se za to razstavo povsem dobro pripravijo ter odrede živali, katere bodo povsem kras in ponos iste. Društveno vodstvo pa nadalje prosi vse svoje člane, kakor tudi zanimance slovenske maloživinoreje, da mu že sedaj, zadnji čas pa do 1. februarja 1908, naznanijo svoj sklep, ako se udeležijo razstave, da bodo mogli redni občni zbor, kateri se vrši meseca februarja 1908, razsoditi, ako je mogoče izpolniti ta namen. Opomniti je še, da se bodo na tej razstavi razstavljalcem oddala za zasluge razna častna darila, svetinje in diplome, ter jim tako dalo priliko, si zasiguriti trajen spomin na to prvo vseslovensko razstavo maloživinoreje in svoje zasluge. Na noče toraj, prijavite se v največjem številu za to razstavo, ter pokazite svetu, da tudi Slovenec more izvršiti svoj si stavljeni namen. Društveno vodstvo vam bode vedno rado svetovalo v tej zadevi ter vas tako pripravilo dostojno za ta velepomembni korak.

Razpis nagrade. Da bi uredništvo vzbudilo večje zanimanje i agitacijo za list „Perotninar“ ter tako pripomoglo k njega nadaljnjemu obstanku, obnem pa tudi obdailo cenj. naročnike lista za njih

tozadevni trud, je sklenilo razpisati nagrade za pridobavo novih naročnikov, katere si lahko pridobi vsakdo, kdor izpolni sledeče pogoje: 1. Da pridobi listu eno končno navedeno število novih naročnikov. 2. Do vposlje natančni naslov pridobljenih naročnikov ter označi letnik I. ali II., oziroma oba, na katerega se isti naroči. 3. Da vposlje z naslovi vred tudi naročnino za naročene letnike. Tečaj za te nagrade se prične z izidom te številke ter preneha s 15. februarjem 1908, traja toraj dvainpol meseca. Vposljejo se lahko naslovi in denar tudi posamezno, ker bode uredništvo natančno zapisovalo vsakemu tekmovalcu pridobljeno število naročnikov, vendar je priporočati radi prihranjenja velikih poštnih pristojbin, dopošiljanje večje skupštine naenkrat. Poštne položnice za brezplačno vpošiljanje naročnine so vsakomur brezplačno na razpolago. Imena tekmovalcev in njih dobljene nagrade se bodo objavile v „Perotninarju“ št. 11., katera izide v začetku marca 1908. Ako se eden novi naročnik naroči na več izvodov lista, tedaj je isti vpoštevati za dva nova naročnika, neglede na število naročenih listov. Nagrade in za ista potrebno število novih naročnikov so sledeče: 1. Kdor pridobi listu najmanj 50 novih naročnikov na eden letnik dobi kot nagrado: 1 par čistokrvnih ruskih kuncev v starosti od 7, oziroma 8 mesecev, v vrednosti 14 K. 2. Za najmanj 40 novih naročnikov na eden letnik je nagrada: 1 čistokrvni belgijski kunec (samec) star 7 mesecev, v vrednosti 10 K. 3. Za najmanj 30 novih naročnikov na eden letnik dobi tekmovalac: 1 čistokrvnega ruskega kunca (samec ali samico), star 6 mesecev v vrednosti 7 K. 4. Za najmanj 20 novih naročnikov na eden letnik odda se: 1 čistokrvnega grahastega Plymouth Rock petelina, starega 8 mesecev, v vrednosti 5 K in 5. Za najmanj 10 naročnikov na eden letnik pa: 1 letnik „Perotninarja“ in sicer kakor ga kdo želi, ali prvi ali drugi letnik, oziroma se dotičnika zabeleži v brezplačno dopošiljanje tretjega letnika. Vse dobljene nagrade dopošljejo se tekmovalcem po končanem roku, prosto vsakih stroškov. Vse razpisane živali so povsem fini, za nadaljno rejo sposobni plemenjaki, ter je tako cenjenim čitaljem „Perotninarja“ dana lepa prilika si pridobiti plemenjake, kateri bodo gotovo kras njih reje ter jim položili temelj za pridobavo lepih razstavnih živali za nameravano prvo slovensko maloživinorejsko razstavo.

Umetnost in književnost

□□□□

Poljudna pravna knjižica. Društvo „Pravnik“ je s tem naslovom počelo izdajati važnejše zakone s kratko, lahko umljivo razlago. Iz predgovora k I. zvezku posnemamo: Nezanjanje zakonskih (postavnih) določil je vsakemu v občutno škodo in vedno velja rek: nevednost je najdražja stvar na svetu. Marsikateri pride v nesrečno zaporno ali vsaj denarno kazen, ker je kaj napravil, kar zakoni prepovedujejo, ali kaj opustil, kar oni velevaljo; še večkrat pa človeku odidejo koristi, ki bi jih imel, ako bi znal zakonite predpise. Vseled tega pa je množica raznih pravnih predpisov vedno večja in potreba njih znanja vedno silnejša. — Zato smo se odločili, da priobčimo v kratkih presledkih vse za naš narod važnejše zakone, ter jim pridenemo kratko poljudno razlago. Prvi zvezek razpravlja o zakonu od 7. julija 1907. L., št. 140 drž. zakona. tikajoč se dovoljenja o poti za silo (zasilni pot), ker vemo, da se ta zakon, dasi je jako koristen, pri nas uporablja redko. — Ako bode ugrjal I. zvezek, pride za njim skoro drugi z drugo tyarino. — Navedeni I. zvezek je uredil dr. E. Volčič. Zakonu so dodana umljivo pisana pojasnila in vzorec prošnje do sodišča. Zvezek velja le 40 vin., s pošto 50 vin. Društvo „Pravnik“ si bode z izdajo te knjižice pridobilo mnogo zaslug za prosveto naroda.

V Kranju, dne 14. decembra 1907.

Finančni minister Korytowaki zuga, da odstopi, če zbornica ne sprejme znižanja sladkornega davka tako, kakor želi njegova ekscelenca, namreč za sedaj ne več kakor 6 kron in potem dvakrat po 3 krone. Radovedni smo, če se bo večina res ustrašila tega zuganja.

Ločitev cerkve od države bo zahteval nujni predlog, ki ga je napovedal poslanec profesor Masaryk v zbornici. Vendar se giblje stvar! Menda se nismo motili, ko smo dejali, da bodo sprožile nepremisljene Luegerjeve besede vprašanja, ki bodo krščanskim socialcem še zelo, zelo neljuba.

Krščanski socialci so igrali v debati o Masarykovem predlogu ulogo ubogih, vsega usmiljenja vrednih sirot. — Poslali so v ogenj profesorja Mayrja iz Innsbrucka, moža, ki je znanstveno zapečatil ničevrednost in blamažo klerikalizma. Bilo je že nerodno za njih stališče, da ga je branil mož, ki je bil v svojih mlajših letih nemški nacionalac in nasprotnik klerikalizma, a je potem postal zagrižen klerikalec, ne morda zato, ker bi se bilo v njegov duši izpaterilo prepričanje, ampak iz onega vzroka, iz katerega tavajo pri nas na Slovenskem mnogi možakarji v klerikalni tabori: iz čisto navadnega streberstva. In pri novih pobra-

timih se je naučil vseh onih lepot, ki dišijo klerikalce: Pred vsem demuncianstva. Tudi v tej razpravi je paradiral z navodnimi demuncianciami. Vsaki stvarni polemiki z velepomembnim govorom profesorja Masaryka se je izognil z nerodnim izgovorom, da v zbornici ni prostor za take dispute. Tako ni čudno, da je naredil njegov „govor“ celo pri njegovih pristalih zelo mučen vtisk.

V avstrijskem državnem zboru so spravili nagodbo s pomočjo nujnega predloga v obravnavo. Če bi se to ne bilo zgodilo, se je bilo bati, da se o nagodbi do novega leta sploh ne bi bilo moglo govoriti in da bi bila nagodba postala postav s pomočjo zloglasnega § 14. Vlada bi si bila seveda na ta način lahko pomagala, medtem ko bi ravno politične stranke ne prišle do besede. Zaraditega je tudi večina glasovala za nujni predlog in spravila na ta način nagodbo v razgovor. Sedaj se bode seveda začela šele debata in bodo posamezne politične stranke povedale, v koliko so zadovoljne z nagodbo in zakaj da jo odklanjajo.

Glasovanje o nagodbi se je vršilo včeraj popoldne. Za predlog, da se sprejme nagodben predlog za podlago specialne debate je glasovalo 256, proti pa 140 poslancev. Koj na to se je začelo o njej podrobno razpravljati.

Volitve v delegacije se vrše prihodnji ponedeljek. Predsednikom bo najbrž izvoljen dr. Viktor pl. Fux.

V kratkem se bodo sklicali tudi deželni zbori in se računa, da bo trajalo zasedanje deželnih zborov od 16. do 22. decembra.

Na Ogrskem postaja razmerje med Hrvatji in Ogri za Ogrce vedno bolj nevarno. Na Ogrskem so mislili, da bodo hrvaške poslance v parlamentu kmalu ugnali v kozji rog. Hrvaški poslanci so pa v parlamentu s svojimi 40 poslanci precej močno zastopani in ker je na njih strani zakon in pravica, njih obstrukcijo ni mogoče udušiti. Vlada je skušala njih moč oslabiti na ta način, da je sklicala deželni zbor hrvaški. Mislija si je namreč tole: Doma se hrvaška koalicija kot strauka bori z drugo hrvaško stranko Starčevićancev. V hrvaški koaliciji so tudi Srbi; medtem ko so Starčevićanci samo Hrvatje in najhujši sovražniki Srbov. Ogri so torej špekulirali na to, da se bodo Hrvatje v deželnem zboru začeli pripraviti in da bo torej mnogo poslancev, ki so ob enem deželni poslanci odpotovali iz Budimpešte. Toda koalicijska stranka se je pomenila s Starčevićanci, in poslanci, so ostali v Budimpešti. Sedaj je baje poklican vodja Starčevićancev dr. Frank k ministrskemu predsedniku in govori se o tem, da bo moral iti sedanji ban, ki ima slično mesto kakor pri nas deželni predsedniki. To bo seveda pomenilo zmago Hrvatov.

Svedski kralj Oskar je v nedeljo umrl.

Boris Sarafov in Garvanov, slovita vodja bolgarsko-makedonskega gibanja, sta bila v noči od 11. na 12. decembra ustreljena z revolverjem. Ustrelil ju je baje makedonski četovodja Panica. Oba, zlasti prvi je bil tudi v zapadno-evropskem smislu izobražen mož. Vendar v makedonskem gibanju zaraditega ni pričakovati posebnih preobratov, niti v dobrem, niti v slabem smislu. Je pač tako, preko oseb gre razvoj svoje pot.

Strašna rudniška nesreča v Ameriki

Pretečenega petka se je zgodila v Zapadni Virginiji rudniška nesreča, ki presega po svojem obsegu tudi v Ameriki navadne nesreče. Okroglo 600 rudarjev je našlo smrt v jami Fairmont, ki je last Fairmont Coal Companyje.

Prvo poročilo je pripovedovalo, da je eksplozija prah premoča, valed česar so bili delavci zasuti. Začetkoma se je govorilo o 425 žrtvah, to število je pa v poznejših poročilih strahovito naraslo.

Iz Monogahela je prišla v soboto sledeča vest: Število ljudi, ki so izgubili pri včerajšnji nesreči življenje, iznaša blizu šeststo. Ravnatelj rudnika je izračunal, da manjka 478 rudarjev. V to pa ni všteti sto dečkov, ki se jih je rabilo za porivanje vozov. Mnogo oseb, ki so se udeležile reševanja, je mrtvih.

V nedeljo se je poročalo iz Novega Yorka: Kolikor se je moglo doslej določiti, iznaša število mrtvih 580. Doslej se je spravilo samo 85 žrtev na dan. Mrliči so tako razmrcvarjeni, da jih ni mogoče izpoznati. Malo številce onih, ki so rešeni, ne more povedati nič natančnega, kako se je nesreča zgodila. Samo to vado, da je bil ob izhodih grozovit boj, da je pa večina rudarjev poginila valed vdihavanja zraka, ki je bil poln strupenih plinov. Največji del rudarjev ni dosegel izhoda in je poginil najbrže na mestih dela. Vso noč je bilo sto in sto možkih in žen pri izhodu. Reševanje se vrši zelo počasi, ker je treba skrajno previdno ravnati. Vendar se ona reševalna skupina ni vrnila ter se mora pač tudi njene člane pristeti žrtvam nesreče. Vseled tega je bilo treba za nekaj časa ustaviti reševanje, da se je moglo vpumpati čistega zraka in tako odpraviti nevarnost za reševalce. Zenske in otroci so zasedli klanec in jokajo, da se bi kamen omahčal, pa čakajo, da se spravi mrličje iz jame. Na zmrazjenih tleh je končno zapalo več sto žen in otrok.

Pozneje se je še poročalo:

Eksplozirali so plini na raznih krajih, ki so ločeni drug od drugega obenem, in sicer na obeh straneh reke Monogahela. Takoj na to je bila jama v ognju in vhod vanjo je bil nemogoč. Stoterim delavcem se je posrečila rešitev, drugi pa, približno sedemsto, so zaprti v jami. Zdi se izključeno, da bi bil le še eden živ.

Najprej je eksplozirala plin v jami VIII., ki je pa v zvezi z jamo VI., tako da se je požar takoj razširil tja. Potres vsled eksplozije je bil tako močan, da se ga je čutilo na več milj daleč po mestih in vaseh.

Ponearečenci so večinoma Ogri, Poljaki in Italijani.

Ce se siši, da so se užgali plini, se pri današnji tehniki takoj lahko sodi, da je krivo podjetje, ki iz skopuštva ne skrbi za zadostno ventilacijo. Če se je moglo nabrati toliko strupenih plinov, tedaj to pač ni bil več nesrečen slučaj. O ameriških kapitalistih je sploh že davno znano, da jim je profit vse, življenje delavcev pa nič.

Godovi prihodnjega tedna;

15. Tretja adventna nedelja, Jernej, Vlastimir, Cvetana; 16. Evzebij, Smijan, Bogoslava; 17. Lazar, Stojslav; 18. Gracijan, Restoje; 19. Nemezij, Dobroslava, Vuksana; 20. Kristijan, Boživoj; 21. Tomaž, Tomislav (Tomo).

Zgodovinski pregled za prihodnji teden:

15. decembra: 1546. * Tycho Brahe, slavni astronom. — 1745. Friderik II., kralj pruski, zmaga pri Kesselsdorfu na Saksonskem.

16. decembra: 1770. * Skladatelj Ludovik van Beethoven. — 1803. * Juri Steffenson, stavitelj prve železnice. — 1859. † Viljem Grimm.

17. decembra: 1526. Nadvojvoda Ferdinand izvolijo v Požunu za ogrskega kralja (protikralj Ivan Zapolya). — 1800. Nadvojvoda Karol prevzame zopet višje poveljstvo.

18. decembra: 1786. * Skladatelj C. M. pl. Weber. — 1803. † Janez Gottfried Herder, romantik. — 1847. † Marija Lujiza, hčerka cesarja Franca I. in vdova po Napoleonu I.

19. decembra: 1250. † Cesar Friderik II. v Fiorentinu. — 1742. * Henrik Viljem Karol Scheele. — 1787. † Pisatelj Oto Kozebue.

20. decembra: 1192. Vjamejo v Erdbergu pri Dunaju angleškega kralja Riharda Levosrčnega, ki se je vračal iz križarske vojske. — 1837. * Slovenski skladatelj Anton Foerster.

21. decembra: 1711. Karla VI. kronajo v Frankobrodu za nemškega cesarja. — 1748. * Ludovik Holty. — 1755. * Al. Blumaner. — 1867. V Avstriji uvedejo porotna sodišča za tiskovne in politične zločince.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

21. v Krašnji.

Uabilo

na

volilni shod

za občinske volitve mestne občine Radovljica

ki se vrši

v soboto, dne 14. grudnia 1907 ob 7. uri zvečer

v restavraciji g. Hudovernika

v Radovljici.

Pravico vstopa imajo samo volilci.

Dr. J. VILFAN
sklepnatelj.

Novičar.

□□□□

Kranjski dež. zbor ne bo več aklican, temveč ga bode vlada razpustila in se vrše nove volitve koncem februarja 1908. Tako pravijo poročila z Dunaja.

«Narodna čitalnica v Kranju» ima, kakor smo že naznanili, zvečer ob pol 9. uri v društveni dvorani svoj 45. redni občni zbor, ki se bode vršil pri gognjskih mizah. Vzpored: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. 5. Knjižničarjevo poročilo. 6. Poročilo pevskega odseka. 7. Poročilo gledališkega odseka. 8. Izpremembe pravil. 9. Slučajnosti. 10. Volitev novega odbora. Ker se gre za nekatere važne izpremembe društvenih pravil, je želeli prav mnogostevilne udeležbe članov. Po članih vpeljeni gostje so dobrodošli.

Sorški župni upravitelj Brajo triumfiral. O čemur so klerikalci že zdavno tudi javno med seboj govorili kot o popolnoma gotovi stvari, to je naknadno potrdil uradno pretekli četrtek v svoji seji slavni kranjski c. kr. deželni solski svet. Gospod Anton Grmek, nadučitelj v Sori pri Med-

vodah, je prestavljen na dvorazrednico v Komendo pri Kamniku. Gotovo je, da govorimo v kratkem o tem podrobneje. Za danes samo konstatiramo, da je to pač največji škandal, kar se jih je izvršilo tekom zadnjih let potom deželnega solskega sveta na škodo ugledu šolstva in učiteljstva.

Osebnost. Rudolf Zorč, učitelj v Komendi, je imenovan nadučiteljem v Predoslje. V Komendo prideta A. Grmek kot nadučitelj in Antonija Grmek kot stalna učiteljica; za nadučitelja v Soro pa bivši vodja gluhošemnice v Ljubljani, J. Pianeecki.

Koncert «Pevske zveze moravskih učiteljev» se vrši v Ljubljani dne 29. decembra t. l., ob 5. uri popoldne v hotelu «Union». Ta pevška zveza šteje 50 zavednih in navdušenih čeških pevcev — učiteljev iz okolice Brna, ki so si stavili težko nalogo, da z vstrajnostjo in železno energijo pridobe slavo češki pesmi. Nastopili so z največjo pohvalo že v vseh večjih mestih. — Od tukajšnjega čitalniškega pevskega zbora se udeleži tega koncerta 20 pevk in pevcev.

Tri nove zvonove so pripeljali te dni v Kranj za rožnovensko cerkev. Zvonovi tehtajo 2007 kilogramov in imajo glasove es, g, b. Zapeli bodo iz zvonika drugi teden.

Velik trgovski ples priredi v soboto, dne 1. februarja 1908 v Sokolovi dvorani, društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov v Kranju, na ker se že naprej opozarja.

Volitev župana na Jesenicah. V torek, dne 10. t. m., je bila napovedana volitev župana in občinskega starestinstva. Slovenski stranki sta odjejnili toliko, da sta prepustili nemški tovarniški stranki eno tretjino svetovalcev, le prvega ne. Tovarna pa se ni bila zadovoljna in tovarniški odborniki so zopet z odsotnostjo preprečili volitev župana.

Jeseniški socijalni demokratje so sklenili, da nastopijo pri občinskih volitvah kot samostojna stranka.

Vitotapil se je v noči od 5. na 6. t. m., v sopleje tukajšnje gimnazije neki zlikovec. Vlomil je vrata do ravnateljove pisarne, ter misleč, da najde mnogo bankovcev, s silo odprl predalček pisalne mize. Odnesele je le 7 kron denarja. O zločincu doslej še ni sledu.

Uradniški aspirantom je imenovan volonter drž. železnic v Medvodah, g. Anton Irgolič.

Poštna vest. Poštni upravitelj v Trziču, g. Adalbert Zelenka, je imenovan višjim poštnim kontrolorjem v Pulju.

Poročilo o zborovanju interesentov tujskega prometa na Gorenjskem smo morali odložiti radi pomanjkanja prostora za prihodnjic.

Is Radovljice. Poroča se nam, da priredi tamošnja podružnica Ciril-Methodove družbe dne 15. t. m., v velikem salonu Kunsteljnov restavracije zabavni večer, pri katerem bodo med drugimi izvajali člani podružnice tudi veseloigro «Eno uro doktor» in «Županova Micka». Tem sledi šaljiva loterija in potem prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 vin. Gosti dobro došli!

Kranjska deželna vlada in podpore po ujmah. Pri deželni vladi so nastale razmere, da je za njih označenje še beseda «škandal» premila. Razen par trpinov — ne dela noben človek nič. Po cele mesece trohne akti po mizah, ne da bi jih kdo pogledal. In če jih kdo v roke vzame, jih reši površno in malomarno, kakor se mu pač zdi, meneč se za postave toliko, kakor za lanski sneg. Kako se dela, kaže naslednje poročilo «Parlamentarne Korespondence»: Dočim so se podpore po ujmah oskudovanim v ostalih kronovinah že davno razdelile, ni kranjska deželna vlada še do danes poslala svojega poročila. Osrednja vlada je omejeno poročilo že zahtevala, a brez uspeha. Vsled tega zavlačevanja deželne vlade ni po ujmah oskudovano prebivalstvo še do danes nobenega vinarja prejelo od trimilijonske svote, ki jo je v to svrhu sklenil državni zbor.

Nesrečl. V blejskem jezeru bi bila kmalu utonila, dne 8. t. m., dva železniška uslužbenca, ki sta se vozila po jezeru, da ju niso rešili nek fant z Mlinega, cerkovnik z otoka in njegov vajenec. Prevrnil se jima je čoln. Na površju sta se železničarja morala držati kakih 7 minut, predno je prišla pomoč. Sreča, da so bili ravno ti čolnarji na vodi, sicer bi bila v par trenutkih oba izginila v globini, ker sta že popolnoma omagala. — Dne 9. t. m. je povozil na Bledu Baragov hlapec dvaipol let starega otroka Andrejčka, sina stavbenega podjetnika na Bledu, g. Edvarda Tollazzija. Otrok je bil takoj mrtev.

Promoviral je v četrtek na graški univerzi g. fil. Janko Pretnar z Jesenic. Čestitamo!

Župan iz Železnikov pogorel pred sodiščem. Klerikalni župan v Železnikih, Martin Klopčič, je tožil g. Petra Primožiča zaradi kolportaje, ker je delil med somisljenike «Slovenski Narod». — Klopčič je pri tukajšnjem okrajnem sodišču grdo pogorel, ker je bil Primožič oprošten, Klopčič pa ima dolg nos in precejšnje stroške.

Zdravstvena doklada. Zdravstveni svet za okraj Kamnik je sklenil, da se v svrhu pokritja primanjkljaja za l. 1908 v znesku 1360 K pobira 4% doklada na davke v občini Kamnik, 3% doklada pa v vseh drugih občinah celega našega okraja. Proti temu sklepu se zamorejo podati ugovori tekom 14 dni pri zdravstvenem svetu okraja Kamnik.

Občinski zastop v Radomlju je dovolil v svoji zadnji seji «Družbi sv. Cirila in Metoda» v Ljubljani prispevek 20 kron ter obenem sklenil, da naj župan vse uradne dopise in pisma kolekuje z narodnim kolkom. Župan te zavedne narodne občine je g. Fran Škerjanec. Priporočamo v posnemanje drugim slovenskim občinam ta lep zgled narodne zavednosti radomeljske občine.

Kaplanska mogočnost. Krajni solski svet v St. Vidu nad Ljubljano je na kaplanov predlog sklenil z večino glasov, da se nadučitelju Zirovniku prepove vsako nezapovedano poučevanje v solskih prostorih. Ta sklep se je zdel nespameten tudi dvema možema iz naroda. Glasovala sta proti predlogu gg.: krajni solski nadzornik Jos. Matjan iz Vižmarjev in Albert Vodnik iz Podutika. To je pa kaplana Zabreta tako ujezilo, da je kar upil nad Vodnikom, češ, kdor ni za ta sklep, ta tudi ni za krajni solski svet ter naj kar odstopi. Torej kaplan, ki je v fari od danes do jutri, kakor kak dninar v farovžu, poži iz krajnega solskega sveta moža, ki vziva med občani toliko zaupanje, da sta ga pri zadnjih občinskih volitvah volili obe stranki v občinski odbor! To je pač malo prevelika mogočnost, katero naj si može zapomnijo za vselej. Seveda bi bilo kaplanu, župniku in Klanfarjevemu Tonetu ljubi ponižni in nerazsodni reveži, ki bi se po trebuhu plazili okoli njih. Pa jih bo vsak dan manj takih revežev, četudi jih love s hranilnico in posojilnico v svoje mreže!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da odposilja božične in novoletne razglednice trgovcem edinole družbina pisarna v Ljubljani. Trgovci dobe razglednice poštine prosto ter znaten popust. Prodajale se bodo po 10 vinarjev. Slovenci, sezajite pridno po družbinah razglednicah! — Kdor kupi božične, oziroma novoletne razglednice, naj se spomni tudi narodnega kolka. Vsak premožnejši Slovenec naj prilepi poleg poštne znamke tudi narodni kolek! — Računskih, oziroma gostilničarskih listkov je do sedaj prodanih 45.000 komadov. Prosimo nadaljnih naročil. Slovenci zahtevajte po gostilnah in trgovinah računске listke!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da se družbine božične in novoletne razglednice prav pridno rapečavajo. V zalogi jih imamo še veliko. Zatoraj naj vsakdo, kdor se čuti narodnega, v božičnem in novoletnem času rabi družbine razglednice. Družba bo le na ta način razprodala svojo zalogo in imela potem lep dobiček.

Dva Radeckijeva vojaka živita še v Ratečah. Prvi je Oman Janez, ki je bil l. 1847. potrjen v Ljubljani k pionirjem. Drugi je Rogar Jožef; ta je bil ostal pri 17. pešpolku l. 1848. Oba sta se udeležila bitke pri Novari. Prvi je dobil tukaj rano na kolenu, vsled katere je bil poslan v bolnico v Mantovo, od tu pa v Verono. Drugi je bil tudi potrjen v Ljubljani odkoder je že v 8 dneh odkorakal na Laško. Pri Gorici je z nekim sorojakom pobegnil, a pozneje se je skesal in se vrnil k polku. Oba se še dobro spominjata Radeckija in ga opisujeta, da je bil majhen a nasajen mož in oči so mu nekako «doli visele». Pri Paviji je stal očka Radecki na nekem balkonu in je baje bodril fante: «Le korajža fanti hud frustek bo, a kratak». Oba izrecno povdarjata, da je «svoveni marni». Rogar je postal «cugskorporal». Oba sta še dovolj čila. Gluha pa sta oba. Oman je zdaj brez roke, vsled neke nezgode in je v veliki revščini ter je res potreben pompči.

Šin zabodel očeta. V Retečah pri Škofji Loki je zadnjič 18 let stari Jožef Kunstel svojega očeta v prepiru smrtnonevarno zabodel v levo stran prsi. Čče bo skoro gotovo umrl.

Razmere v domači fari Antona Bonaventura. Iz Lesec se piše: Daleč je Anton Bonaventura spravil rojstno faro in če bi Jeremija vstal od mrtvih, bi bolj jokal nad begunjsko faro kot nad razdejanim Jeruzalemom. Begunjski so izgubili svojega župnika. Škof jim ga je vzal, prav po sili. A ne, da bi jim bil drugega poslal. Kaj se. Samo na posodo dobivajo dušnega pastirja, in sicer leskega župnika. Krstni kamen, pri katerem je ne na srečo vere postal Anton Bonaventura katoličan, je zdaj ob vso veljavo. Leški župnik je namreč 2. decembra naznanil na leci, naj žene pazijo, da bodo ljudje le v torkih in petkih prišli na svet, da jih bo mogoče v Begunjah krstiti, drugače bo treba otroke nositi v Lesce h krstu. Rojstna fara Antona Bonaventura je padla tako globoko, da je samo še podružnica leske fare. Žene smejo roditi samo še v torkih in petkih. Če bi že to nikakor ne bilo mogoče, naj pa dan pred porodom pridejo v Lesce, je rekel izposojeni župnik. Tako bo komodnejše, ko bo babica opravila svoje, bo kar tudi fajmošter opravil svoje. Ubogi Begunjski! Kako daleč so prišli, se vidi iz tega, da zdaj nimajo ne srenjskega junca, ne babice, ne načelnika gasilnega društva, ne predsednika kmetijske podružnice, ne svojega, nego le izposojenega župnika, in če se odpove še župan, pa so čisto na suhem.

Nemci na Kranjskem in njih davčna moč. Ker kranjski Nemci vedno vpijejo, da plačujejo najmanj polovico, če ne dve tretjini davkov na Kranjskem, dokazuje «Slov. Narod» na podlagi uradne statistike, da so plačali l. 1904. Nemci od 3 mil. 843.256 K vseh direktnih davkov le K 107.406, torej komaj 3%, od indirektnih davkov v mil.

110.380 K pa tudi komaj 3%, tako da ne plačajo Nemci na Kranjskem niti pol milijona. Slovenci pa okoli 12 milijonov kron davkov. In vendar imajo Nemci tako velike pravice v deželi. Slovenski klerikalci pa jim jih dajejo v zepe!

Meniško uboštvo. Z Dunaja se nam piše: Cerkvene postave in državne postave so v Avstriji pogostoma soglasne; kajti Avstrija je vedno stala pod merodajnim uplivom katoliške cerkve. Včasih je pa to duhovnom samim neljubo. Znano je, da velja za menihe obljuba uboštva. Menih ne sme imeti osebne lastnine. Dokler je nima, je zelo navdušen za ta zakon. Stvar se pa izpremeni, če se pokaže menihu priložnost, priti do denarja. Župnik v Gänserndorfu, Alfons Schachner je benediktinec, član samostana v Melku. Ko je umrla njegova mati, je sveti mož popolnoma pozabil na obljubo uboštva in je zahteval zase tisoč kron vredne papirje, ki jih je zapustila pokojnica. Državni erar je pa na temelju klerikalne postave dejal, da menih ne more podedovati in ker ni drugih dedičev, zahteva država zapuščino zase. Na to je župnik-menh tožil. Pri deželni sodnji v Lincu je izgubil pravdo, ker se je sodišče sklicevalo na zakon. Menih pa procesira dalje in višje deželno sodišče na Dunaju ima sedaj odločiti, kdo ima prav, ali menih, ali pa postava.

Junakstvo. V ameriški državi Mehiko se je dogodil sledeči slučaj na železnici. Na postaji mesta Nakosari se je vnel tovorni vlak; ognja v trenutku ni bilo mogoče pogasiti, a dva vagona sta bila polna dinamita. Ako bi se razletel ta na kolodvoru, razdejal bi tudi velik del mesta. Strojvodja je videl velikansko nesrečo, zato je rekel vsem, naj se hitro odstranijo, sam pa je v najhujšem diru peljal gor- reči vlak ven iz mesta. V par minutah se je zaslišalo votlo gromenje, streslo se je vse, vnel se je dinamit in od vlaka in strojvodje niso našli ničesar. Mož je žrtvoval svoje življenje, da je rešil mesto. Hvaležni meščanje mu postavijo lep spomenik.

90 milijonov šlo v zrak. Od 1. januarja do 30. septembra t. l. se je pokadilo v Avstriji za 90.722.808 kron, torej za 1.259.187 K več nego lani. Tobaka za pipe se je porabilo za 30.699.177 K, smodk za 26.285.539 kron, svalčič pa za 22.908.981 K.

Znižanje sladkornega davka. Vlada bo znižala sladkorni davek za 12 kron, t. j. od 38 na 26 kron pri meterskem stotu. To znižanje se bo izvrševalo stopnjevaje. Najprej se zniža sladkorni davek za 6 kron, potem slede znižanja po 3 K. Vlada bo poskrbela, da bo znižanje le na korist konzumentov.

Ispred porotnega sodišča.

Svojega sina zastrupila. Samska tovarniška delavka v Slapu pri Trziču, Marija Rozman, 39 let stara, pristojna v Krize, je porodila v Šiški dne 15. oktobra leta 1901 nezakonskega otroka, kateri je bil krščen na ime France. Ze četrti dan po rojstvu ga je vzela v rejo Marija Novak iz Vižmarjev. Nezakonska mati je vedno redno skrbela za svojega otroka in ga prišla vsako leto po večkrat obiskat. Otrok je bil svoji materi prav prirčno udan; vsakokrat se je materinega prihoda srčno veselil, a materino srce je ostalo do njega hladno. Ana Novak pripoveduje, da je obdolženka pri vsakem obisku popraševala, kako to, da ni v Vižmarjih nobenih nalezljivih boleznih za otroke, češ, da je v Trziču v tem oziru vse drugače. Z resno mislijo, otroka odstraniti, se je jela baviti dne 7. oktobra t. l. Imela je ljubezensko razmerje z nekim Jožefom Šprajcerjem, ki jo je mislil poročiti. On je dobro vedel za tega nezakonskega otroka, ne da bi to kahilo njegovo razmerje z Marijo Rozman in ji je še omenil, da bosta otroka še rabila. Obdolženka je znana kot zelo skopa ženska, ki si je od svojih prislužkov prihranila 2800 K, dote je pa imela 1200 K, tako da poseduje denarja 4000 K. Dne 9. p. m. je prišla Marija Rozman svojega sinčka zopet obiskat. Kakor pričuje Ana Novak, sta bila mati in sin najprej kake pol ure sama v sobi. Ze takrat je dajala obdolženka otroku sladkorčke, takozvano «točko». Okoli poldne je z izgovom, da mora v Ljubljano, zapustila Vižmarje in vzela sinčka seboj, da jo je nekaj časa spremljal. Ko se je fantiček poslovil od matere, pripovedoval je domači deklici Ančki, da mu je mama prinesla «točke» in pa tudi neki rumen sladkor, ki pa je bil tako čuden, da ga je moral kar ven pljuvati. Tudi Ani Novak je se zadnje noči pravil, da mu je mama med potjo razun cukerkov dajala tudi neko rumeno štopo, katero je jemala iz lesene skatljice in da mu je to sama v usta dajala. Vrnivši se od matere, je še deček kosil ter šel popoldne k sosedu. Tudi večerjal je se, a postajal vedno bolj otožen. Ponoči se je naenkrat zbudil, rekoč, da mu voda iz ust teče. Ana Novak je opazila, da je otrok celo večerjo izbruhal. Stokal je vedno do drugega večera ter bruhal zeleno-rumene slane. Proti večeru je postal bled in mrzel. Poklicani zdravnik je odredil zdravila, a otroku je bilo vedno slabeje, tožil je, da ga trebuh boli. Okoli pol 1. ure ponoči je pa na naglem umrl. Takoj se je začelo obdolženko sumničiti, da je svojega otroka zastrupila. Ta sum se je bil potrdil pri raztelesenju otroka, vsled katerega se je lahko sklepalo, da je

bil zastrupljen po fosforu. Orožniki so takoj pri aretaciji Marije Rozman našli v njeni omarici neko skatljico z rumenkasto stupo. Po njeni aretaciji je našla tudi priča Helena Peterle leseno skatljico z enako tvarino. Te dve skatljici in otročja čreva so se poslala na forenzični inštitut graškega vseučilišča in preiskava je dognala, da je bila v skatljicah fosforna pasta, strup z veliko množino fosforja. Ta tvarina se je našla tudi v otročjih črevih. Marija Rozman je svoj nečloveški čin tajila, končno pa vse priznala. Ona pravi: Otrok je bil na eno oko slep, slaboten in bolehen. Dolgo časa ni mogel hoditi in so se zaradi tega ljudje iz nje norčevali. Nadalje pravi ona, da ni mislila, da bo strup tako naglo uplival, temveč, da bo le polagoma slabotnega otroka uničil.

Obdolženka je pravila pred porotniki, da se ji je v sanjah prikazal njen sinček in da ji je naročil, naj sodišču reče, da je sam vzel z mize strup in ga pojedel. Sodišče je kruto mater-morilko obsodilo na smrt na vešala. Obsojenka je sodbo mirno poslušala.

Za zimo se je hotel preskrbeti. Dne 18. septembra t. l., okoli 9. zvečer, je pogorela kočja Marije Bergant v Dvorjah. Ker je bil tisto-krat mesečni večer, je se ona krompir na njivi pobirala in od tod zapazila, kako da se nekaj pri strehi sveti. Hitro je pritekla na lice mesta in videla, da je vse seno v ognju. Tekla je v sobo, urno zbudila svoja dva otroka in poklicala gostjo Heleno Net, ki so bili vsi v trdnem spanju, in bi bili gotovo vsi trije ponesrečeni, da jih ni Marija Bergant pravočasno rešila. Ogenj je povzročil 35 let stari dinar Janez Urh v Dvorjah. Ta se je namreč tretji dan po tem dogodku sam pri okr. sodišču v Kranju zglašil kot provzročitelj požara. Najprej je trdil, da so se mu vžigalice v hladnem žepu vnele, potem pa je svoj zagovor v toliko popravil, da je nalašč zažgal in sicer na ta način, da je gorečo cigareto v seno vrgel. Urh je požar zagnel nekoliko iz maščevanja, ker mu je Helena Net očitala, da je vzel neki koš; pravi vzrok je pa najbrž ta, da si je preskrbel za dalj časa brezskrbno življenje v zaporu. Saj se je Urh proti priči Francetu Seršenu izrazil, da mora nekaj narediti, da bo prišel v «arest». Priči Francetu Sluga pa je Urh tožil, da nima obleke, ne denarja in stanovanja, ter ne ve, kam bo šel pozimi. Tej priči je obdolženec na kritičen večer se rekel, da bode še tisto noč nekaj naredil. Mariji Bergant je zgorela tudi škrinja, v kateri je bilo okoli 50 K in moževa obleka ter tesarsko orodje. Provročena škoda se je cenila nekaj nad 1000 K. Na krivdorek porotnikov je bil Urh hudodelstva zažiga krivim spoznan in obsojen na deset let težke ječe. Obdolženec je izrazil, da je s kaznijo zadovoljen.

Krvava nedelja v Čerнови.

Dalje.

Slovaški narodni mučeniki so: Takoj umrli: Janči Pavel, 45 let star, ustreljen v prsa. Ostali za njim žena in 4 otroci; Lejko Antonija, 14 letna deklica, ustreljena v prsa; Polievka Michael, 45 let star, ustreljen v grlo. Ostali po njem žena in dvoje otrok; Hlinka Jožef, 45 letni brat župnikov, ustreljen v prsa. Ostali po njem žena in 4 otroci; Demko Katarina, 35 let stara, ustreljena v možgane. Ostal po njej mož in 4 otroci; Lejko Jožef, 45 let star, ustreljen v srce. Ostala po njem žena in eno dete; Uhrina Andrej, 24 let star, ustreljen v pljuča. Ostala po njem žena; Faga Rozalija, 18 letna deklica, ustreljena v pljuča; Demko Jožef, 35 let star, ustreljen v trebuh. Ostala po njem žena in 3 otrok. Dne 28. oktobra so umrli: Janček Ignacij, 25 let star, ustreljen v pljuča. Ostala po njem žena in 2 otrok; Otepka Karol, 26 let star, ustreljen v trebuh. Ostala po njem žena; Debnar Katarina, 38 letna vdova, ustreljena v prsa. Ostalo je po njej sedem otrok; Lajčjak Jožef, 55 let star, ustreljen v glavo. Ostala je po njem žena in 5 otrok.

Gledišče moritve ni možno opisati. Luže krvi, slepene s cestnim blatom — gromada mrličev. Z obupnimi klici spoznavajo ostali svoje mrtve. In s

krvavečimi ranami se vlečejo ranjenci domov in kri označa njih pot.

Slovaki umirajo v strašnih bolečinah. Umirajo brez besed. Umirajo za čistost vere in morale. Življenje dajejo za svojega župnika Hlinko. S krvjo kupujejo dragi zaklad svobode slovaškega naroda.

Fischer, Kalocsay, Pazurik in Hamzely, moralni povzročitelji moritve so — zbežali. Cerkev se je torej posvetila v znamenju krvi.

Ljudje so se zvijali in umirali — ali niti enemu «služabnikov Kristusovih» ni prišlo na misel, jim dati poslednjo tolažbo in uteho bratom po veri in krvi.

Strah jih je prevzel in zbežali so s polja moritve. Ali lica umorjenih in plakanje sirot naj jim ne da nikoli miru in njih kajnaki čini bodo vzemirjali njih črne duše.

Glavar pa je tekkel v mesto po — vojaka. Morda se mu je zdelo premalo 12 mrtvih. Privedel je 100 honvedov in 400 pehote je poklical iz Kosic.

Nekateri ranjenci so umrli še tekom noči v strašnih bolečinah. Ali mirno so prenašali muke in njih smrt je bila junaska.

Ves način posvečenja pokazuje, da so hoteli provesti svoje, naj se zgodi kar hoče. Poslali so naprej madžarskega glavarja, da jim napravi pot za vsako ceno. Kalocsay, katehet v Ružomberku, je dan pred posvečenjem razglašaval po fari: «Jutri zmagamo!» Toraj načrt, ki je bil že v naprej skovan v tem smislu, privedi stvar madžarstva do zmage in bilo tudi preko trupel černoškega ljudstva.

Morilec-glavar in nasilniški duhovniki so na svobodi. Njim škof Párvy ne prepove jemati telo Gospodovo v s krvjo poskropljene roke.

Dan 27. oktobra 1907 ostane s krvavimi črkami zapisan v zgodovini slovaškega naroda. Na grobove mučenikov bodo romali Slovaki: s travo gomilj vzraste jim nadeja, da: «Dá Bog trpeti, ali poginiti ne da slovaškemu narodu.» Konec prih.

Trgovci, zasebniki, pozor!

Vse vrste najkрасnejših obeskov za božična drevesca, vse najfinejšega okusa in ceneje kot drugod, dalje razno fino pecivo i. t. d. razposilja 208 1

Emil Brandt

izdelovatelj slaščic v Kranju.

Prekupovalci znaten popust.

Blago je lepo složeno v kartonih, se toraj ne polomi.

Ernest Zupanc
v 25. letu svoje dobe, previden s svetotajstvi. 204
Truplo rajnika se prepelje v Kranj in bode pogreb v nedeljo, ob 3. uri popoldne, iz Meiwissove hiše.
Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.
Pokojnika se priporoča v blag spomin.
KRANJ, 14. grudnia 1907.
Brez vsakega posebnega naznanila.

Pozor!

Pozor!

IVAN SAVNIK

„pri Besenčanu“ v Kranju
na Glavnem trgu hiš. številka 193.

Priporoča svojo veliko zalogo sušca, modnega in platnenega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgorajjih lep (Überjack) ter nepremičljivih pelerin za ženske in moške.

Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženske, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povedal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštne prosto. — Za gg. šivilje in krojače poseben popust.

Na drobno in debelo.

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rdeče in belo vino od 56 litrov naprej.

Loterijska srečka dne 7. decembra t. l.
Trst 61 43 76 79 51

V južnonemški predelnol (lep, katoliški kraj) dobi nekaj rodbin

delo. Visoke mezde, cenena, zdrava stanovanja. Dobre šole v kraju. Prese- litveni stroški se dopoljuje ter se jih potem plačuje po dogovoru nazaj. Naznanila s po- datki delazmožnih oseb pod S. L. 1273 na **Rudolf Messe, Augsburg (Bayern).**

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred- stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri- meša k rmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavih in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236—31
Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Vsaka ponaredba in ponatlsek je kaznjivo.
Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim za- klepom 5 K. 91 26—14

Thierryev centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razposilja se le proti povzetju ali za poslani denar. **Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveši.**

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaski Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 162—10

valjični zastori (Rollbalken).

Samo
6
dni

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18 v novi hiši «Kmetške posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 149 26—16

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
ZOBOČISTILNO
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se
v
lekarnah
šovalnik

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130—22

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastonj.

Primerna darila za Božič in novo leto priporoča po znano nizkih cenah
modna, galanterijska in norimberškotrgovina

Antona Adamiča v Kranju

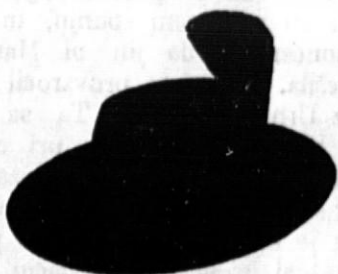
naspr. urarja J. Suttnerja nasi.

naspr. urarja J. Suttnerja nasi.

Na drobno in debelo!

Moderni albumi za slike in razglednice, spominske knjige, papirne kasete, kasete za okraske, šivanje in denar, okvirji za slike, različne vaze, samovari, cedilci za čaj, posode za sladkor, jagode, maslo i. t. d., jedilne garniture, košarice za ročna dela in kruh, verižice za dame in gospode, vratni kolirji, broški, zapestnice, gumbi za manšete, listnice in denarnice, taške za dame ter še mnogo drugih primernih predmetov.

Velika izbira

Klobukov za gospode!

Ravno doble najmodernejše kravate in samo veznice, ščitilnih ovratnikov (Kragenschoener).

Galoše in glace-rokavice za dame in gospode!

Moderci najnovejše oblike.

Okraski za božično drevo v najnovejši izberi.

Koledarji in pratike ter jaslice! 58 52—87

Toaletni predmeti, fini parfumi i. t. d.

Najnovejše drsalke „Eisblume“.

Postrežba točna! Cene nizke!

Na drobno in debelo!

Naznanilo.

Cenjenim damam in gospodom uljudno naznanjam, da je iz prijaznosti prevzel gospod

Anton Adamič, trgovec v Kranju, Glavni trg

nabiranje nečistega perila, ter mi pošiljal istega v pranje in likanje, katerega bodem v teku 4 dni zgotovljenega vračal. 198 10—4

Prosim torej cenj. dosedanje in nove odjemalce mesta Kranj in okolice, da blagovolite od sedaj naprej oddajati perilo zgoraj omenjeni tvrdki, ker si tukaj prihranite poštnino!

Se priporočam

Anton Šaro, svetilnikalnica kolodvorske ulice.

Cene navadne! Poština prosta!

Pazite na

SVIRNI SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

znamko!

Za vsako gospodinjjo je najkoristnejše božično darilo

Original Singerjev šivalni stroj

Singer Ko., akcijska družba za šivalne stroje

KRANJ.

Pozor! S tem dovoljujemo opozarjati naše cenjene odje- malce pred sivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi kupčevalci pod imenom «Original Singer». Ker ne oddajamo nikdar naših strojev na druge trgovce, so isti kvečjemu naši stari rabljeni ali iz tretje roke kupljeni, za katere pa ne moremo jamčiti in tudi ne dati posameznih delov. 35 52—46

Angleško

skladišče

oblek

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

Najbogatejša zaloga izgotovljenih oblek za go- spode, dečke in otroke. V zalogi vedno najlepša in najmodernejša konfekcija za dame.

Čudovito nizke cene!

O. Bernatovič.

172
13—10

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarja, porte in znore, resice, krosplince in znore za tapetaike.

Krepl in flori za šalovanje.

Zlato in srebrne resice, čipke in znore.

Šerpe

iz svile, šipk in voine. Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otroške perilo in 135-20 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in usta voda.

Krtače za obleko, glavo in sobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in šepne rute.

Pravo Jagrove normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Jogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, rebel.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Raspošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

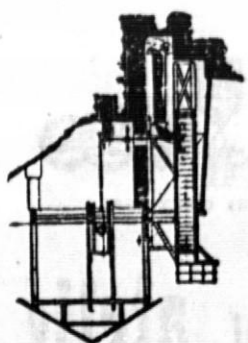
Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače.

Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavio.

Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre šepne rute vse v škallji lepo aranžirano.

Raspošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-25

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motori, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 123-29

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjosti vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-45

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Feriach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa vrstnih puš za lovce in strelce po največjih si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejerna vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-9

Hustrovani ceniki zastoj.

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

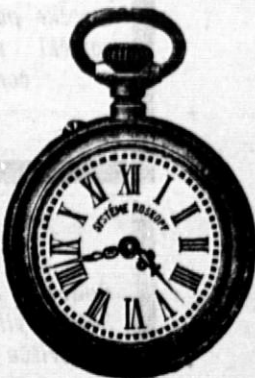
vizitnice, zavitke i. t. d.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gid. 2-45, enaka iz pravega srebra gid. 3-95, ista z dvojnimi tršim srebrom močnim pokrovom gid. 6-50 in naprej.

St. 505. Prava srebrna cilindreremontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gid. 4-85, ista z dobrim ankerkolesjem gid. 5-95 in naprej.

6-48

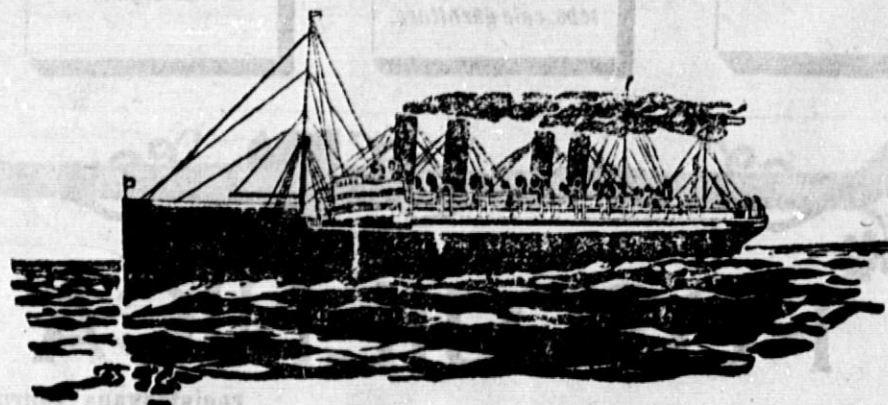
priporoča svojo izbornu zalogo najfinerjih natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraske, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinerjega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga raspošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in slatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“

iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba postena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdesten. Odhod na tej progji iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-55

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1 26-24

Stanje vlog K 4,423.322-55 Stanje hipotecnih posojil K 2,634.523-43

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na
147 52-20 sproti hotela „Union“

Kotem salte

priporoča za goštev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočen gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzroča skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloge vsakovrstnih vpletov strižanih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse vrste rokavio, nogavio i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filijalka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič

v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste fino modno blago za dame in gospode, nadalje svojo dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boe za dame, kapce ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-4

Damske in otroške klobuke, fine hauboe, kapce i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, svilne ter baržuna v vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

MODROE, IFRASNO BIŽERJE, IFRIBI, IFRIBI OPRAVE, IFRIBI OPRAVE ZA OTROKE.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-23 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeciiliteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špeciilitete v nevestinih balah. Veli-prostori, pritično in v l. nadst. opju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozliki po vsaki ceni.

Čudovito poseni za hotela, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU vakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST. 111-26

Odrto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

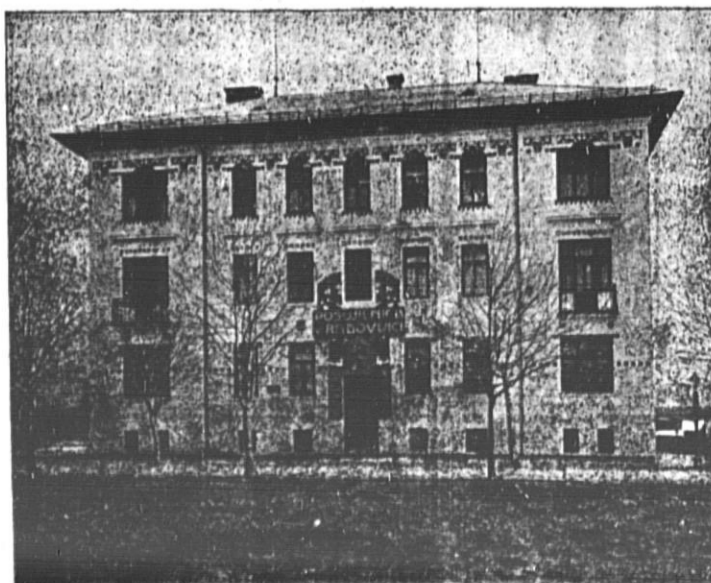
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretregalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske me nice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-24